National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L.

National Library
Bibliothèque Nationale

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 65 (3178) XXXIV aastakäik

Neljapäeval, 29. augustil 1985 — Thursday, August 29, 1985

Üksikuumbri hind 70 centi

Kolm eesti masterit Masterite Mängudel Torontos. Vasakult Jaan Lents, kes saavutas ühe kuld- ja ühe hõbemedali, Mai Kreem, kes võttis osa ujumisvõistlusist ja Uno Limit, kes võitis kaks kuldmedalit, 5 km ja 10 km käimises York ülikooli staadionil.

Spionaazhiskandaal Lääne-Saksamaal

Ida-Saksamaa spioonid Lääne-Saksa kõrgemais asutustes — Presidendi sekretär vahistati spioneerimise pärast

BONN — Lääne-Saksamaa julgeoleku ametnikud on pidanud koosolekuid ja teinud uurimisi selgitamaks kuivõrd palju kahju on põhjustanud Lääne-Saksas kõrgeima vastuluureohvitseri ärahüppamine Ida-Saksamaale. Lääne-Saksamaa meedia on nimetanud Hans Joachim Tiedge ärahüppamist suurimaks hoobiks riiklikule julgeolekule pärast föderaalse vabariigi loomist 1949.

Kõikide parteide poliitikud on nõudnud skandaali põhjalikku uurimist, kuna salaluure agentuuri juhid arvavad, et võivat nõuda aastaid enne kui Lääne-Saksamaa toibub saadud löögist ja suudab ümberorganiseerida oma luureaparaadi, kuna Tiedge oli osakonna ülem, kes võitles Ida-Saksamaa spionaazhikatsetuste vastu. Ta oli positsioonil mille tõttu võib paljastada kogu vastuluure võrgustiku Ida-Saksamaal, vähemalt 160 läänesakslasest agenti, kes töötavad nõukogude bloki riikides.

Veel pole selgunud kas Tiedge otsustas äkki ära hüpata itta, kuna ta oli joodik ja suurtes võlgades pärast abikaasa surma. Ka pole teada, kas ta oli kogu aeg vastuluure teenistuses Ida-Saksamaa agendina.

Esialgul pole ka teada kuivõrd ta pääses ligi NATO sõjasaladustele, kuid teatud ettevaatlikkusega on ka selles küsimuses asjale lähenetud.

Spionaazhiskandaal on pidevalt laienenud, eriti kui Lääne-Saksa presidendi Richard von Weizsackeri büroo sekretär, **kel oli ligipääsemise võimalus ülisalajastele dokumentidele, arreteeriti kahtlusalusena.**

Arvatakse, et uusi arreteerimisi on oodata. 51-aastast sekretäri süüdistatakse spionaazhis Ida-Saksamaa kasuks.

Sekretär Höke oli vallaline, keda peetakse „tüüpiliseks sekretäri juhtumiks", nagu neid iseloomustatakse saksa salaluures, kus üksikuid naisi on püütud romantilise võrguga meeste poolt, kes lubavad nende täitmata eluunistusi rahuldada ja viivad naised spioneerimisele.

Koos vastuluureülema H. J. Tiedgega on kadunud veel kolm spionaazhis kahtlustatut, nendest on kaks naissekretäri.

Nagu nüüd on saanud tõenäoliseks olevat Tiedge süüdi üle 160 läänesakslasest agendi vangistamises Ida-Saksamaal viimase 18 kuu jooksul,

millise teate võidurõõmsalt avaldas Ida-Saksamaa kolm päeva pärast Tiedge kadumist Kölnis.

Lääne-Saksamaa julgeolekueksperdid on hoiatanud, et laienev spionaazhiskandaal võivat põhjustada, et ka teised Ida-Saksamaa agendid katsuvad läänest põgeneda nii pea kui võimalik, mispärast vastuluure ametivõimud peaksid tegutsema eriti kiiresti nende tabamiseks. Spionaazhiskandaal on üllatanud kõiki sakslasi ja küsitakse miks sellist joodikut ja ebausaldavat meest on nii kõrgel kohal peeti. Kantsler Helmut Kohl pidas läbirääkimisi oma ministrite ja parteijuhtidega.

Föderaalvalitsuse prokurör teatas, et neil on kuues nimi Ida-Saksamaa kasuks töötanute nimekirjas.

Samuti uuritakse 12 valitsuse teenistujat, keda kahtlustatakse, nende hulgas üks sekretär ka kantsler Kohli ametkonnas,

mis näitab kuivõrd osavalt oli Tiedge oma spionaazhivõrguga haaranud presidendi, kantsleri, majandusministri jt. tippkohti.

KGB „tolmutab" ameeriklasi

KGB spioonitolm USA saatkonnaliikmete kontrollimiseks

WASHINGTON — USA süüdistas N. Liitu, et viimane kasutab kemikaale, mis võivat põhjustada vähktõbe Ameerika Ühendriikide diplomaatidele Moskvas.

USA välisminister ütles möödunud nädalal, et nad protesteerisid N. Liidu kemikaalide kasutamise pärast, mida nimetatakse „spioonitolmuks" ja nõudis, et Moskva lõpetaks selle kasutamise. Tavaliselt on selleks otstarbeks kasutatavam kemikaal nitrofenüülpentadien (NPPD), mis on võimeline põhjustama teisendumisi. Need võivad olla, aga mitte alati, vähktõbe põhjustajaks inimorganismis.

Nagu välisministeeriumi esindaja Charles Redman ütles, puistatakse neid kemikaale pulbri vormis kohtadesse nagu autod, kus see jälle diplomaatide käte ja riietuse külge satub.

Pulber on paljale silmale nähtamatu, kuid kandub edasi diplomaatide kätelt nendele, keda nad puudutavad või kohtadesse, mida nad külastavad.

See annab KGB-le võimaluse nende liikumise jälgimiseks.

Moskvas tuli venelaste reaktsioon alles järgmisel päeval, kuid USA ametivõimud kinnitasid seal elavaile ameeriklasile, et neil pole kohest ohtu. Saadik Richard Coombs kutsus kokku mittediplomaatilikud USA kodanikud ja seletas neile, et küsimuses on valge või kollane pulber, mida kasutatakse väga väikestes annustes.

Üks saatkonna ametnik tõi näite kuidas USA diplomaat võiks mitteteadlikult noppida üles kemikaali,

puudutades oma auto rooliratast ja anda selle edasi N. Liidu dissidendile kui teda kättpidi tervitab.

Endine USA salaluure agent kardab, et Kreml on teinud suurema läbimurde oma keemiliste vahendite kasutamisel ameeriklaste kontaktide jälgimisel N. Liidu dissidentidega ja luureisikutega. Nüüd võivat sellekohaste andmete kogumine Venemaal olla palju raskem.

N. Liidu saatkonna ametnik Washingtonis nimetas sellise süüdistamise avaldamist naeruväärseks ja täiesti alusetuks.

Spioonitolmu kasutamine tegevat välissaatkondade tegevuse Moskvas kontrollitavaks ja paljud tundvat hirmu pulbri mõjude pärast. Ennegi on USA saatkonnahoone ümber olnud mikrolained, mikrofonid on peidetud korteriseintesse ja politseid seisavad saatkonnauksel.

Juba 1970-ndail aastail süüdistas USA N. Liidu ametivõimusid, et nad kasutasid mikrolaineid USA saatkonna pommitamiseks, mis põhjustas leukeemiat.

Erilised aknad ja kaitsvad isolatsioonivahendid võeti kasutusele kontorite kaitseks.

Mikrolained olid kasutusele võetud selleks, et blokeerida USA kommunikatsioonivahendeid, mis asusid saatkonnahoone harjal, mis kuulduse kohaselt olid võimelised pealt kuulama iga telefonikõne, või raadiosignaali, mis Moskvas anti. Selle järel lõpetati mikrolainetega pommitamine.

USA saatis Moskvasse oma meditsiinilise meeskonna uurimaks

kuivõrd ohtlik ja kui palju see spioonitolm on juba mõjustanud ameeriklasi.

Seni teatakse väga vähe sellest ainest millega tuleb tegemist teha, kui nii palju on teada, et suuremais annustes see on ohtlik.

Iisraeli diplomaat surmati Kairos

KAIRO — Iisraeli diplomaat surmati ja kaks saatkonna teenistujat said vigastada Kairo eeslinnas kui kolm meest tulistasid nende autot kuulipildujatulega. Üks seni tundmatu grupp, nimetades end Egiptuse Revolutsionäärideks, võttis vastutuse teo kordasaatmise eest. Masinakirjas kirjutatud araabiakeelses teates vannuti, et nad jätkavad selliseid atakke kuni kõik „iisraeli kolonistid" on Egiptusest lahkunud.

President Reagan:

N. Liit „õhutab" Lõuna-Aafrikas rahutusi

SANTA BARBARA — „N. Liit on „ootel" lõikamaks profiiti äsjastest rassirahutustest Lõuna-Aafrikas," ütles USA president Ronald Reagan. „Me peame olema väga naiivsed, kui me ei usuks mitte, et nad on seal „segamas potti"," ütles Reagan Atlanta raadiojaamale antud vestluses.

President, kes oli puhkusel oma Kalifornia rantshis, ütles veel, et ta ei näe mingit kohest muudatust USA lähenemisel mõne konkreetse sammuga või vaikse diplomaatiaga avaldamaks survet muudatusteks Lõuna-Aafrikas.

President ütles, et tema valitsuse poliitika on töötanud ja on andnud tulemuseks mõned väga olulised muudatused.

Juba fakt, et mustadel on luba ühineda ametiühingutega, külastada hotelle ja restorane tülita ja tunnustatakse rassidevahelisi abielusid.

Reagan ütles, et „me mõtleme, et kui me jätkame selliselt siis me võime aidata praegust valitsust seal, mis on uuenduslik valitsus, nagu tõendavad need asjad, mis ma just nimetasin."

Vaatamata oma vaikselе diplomaatiale Reagani valitsus on avalikult avaldanud siiski survet Pretoria valitsusele,

et nad läheksid kiiremini edasi uuendustega ja alustaksid läbirääkimisi mingi lahenduse saavutamiseks mustade opositsiooniga.

Reaganil tuleb siiski otsustada sanktsioonide küsimus septembris, kui ta tuleb tagasi Washingtoni. USA ametivõimud on öelnud, et president võivat kasutada oma veto-õigust Kongressi poolt vastu võetud sanktsioonide otsuse kehtestamisel, kuna ta tunneb, et see võivat enam kahjustada kui aidata musti Lõuna-Aafrikas. Kuid Reagan ei uskuvat, et kuu aega kestnud kaitseseisukord võiks lõpetada Lõuna-Aafrika poliitilisi probleeme.

„Valitsus ja opositsioon peavad nüüd alustama läbirääkimisi poliitiliseks elukorralduseks selles riigis," ütles president reporterile,

„me soovime näha neid läbirääkimisi kohe."

„London Sunday Times" poolt teostatud uurimus näitas, et 77% mustadest soovivad oma riigi vastu sanktsioonide rakendamist valgete valitsuse murdmiseks; just selles ilmnevat kommunistide mõju.

Kuna esmaspäev, 2. september on Kanadas üleriiklik püha — Labour Day, siis ilmub tuleval nädalal ainult üks „Vaba Eestlase" number, mis kannab neljapäeva, 5. septembri kuupäeva.

„Vaba Eestlase" toimetus ja talitus

KALEVI SPORDIKLUBI VI ETNILINE

VÕRKPALLITURNIIR

7. septembril algusega kell 10 hommikul
JÕEKÄÄRUL

ÕHTUSÖÖK ★ TANTS ★ BAAR

KALEV ESTIENNE VÕIMLEMISKOOL alustab oma uut tegevusaastat

registreerimisega ja klassidesse paigutamisega 9. sept. kell 6—9 õhtul Glenview Senior Public School, 401 Rosewell Ave. (Avenue Rd. ja Lawrence) Kalev Estienne tunnid toimuvad erirajoonides tütarlastele, teismelistele ja naistele: Toronto, Scarboro, North York, Beaches, Etobicoke, Markham, Richmond Hill, Mississauga.

Inf. hel, 889-7889, õhtuti 465-7020

(Deer Park ja Hudsoni klassid alustavad tegevusega 14. septembril)

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $54.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $68.—, poolaastas $37.— ja veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD:
üks toll ühel veerul: $5.00, esikŭljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Jõekääru Lastesuvekodu valguspeo lavastuses „Udumäe Kuningas" oli üheks osaliseks rahvatantsugrupp; keskmised poisid ja tüdrukud tantsimas Udumäe peol.

Foto: J. Säägi

Kommentaar

Grupp Ameerika Ühendriikide riigimehi ja vaimulikke külastasid Lõuna-Aafrika Vabariiki, et oma silmaga näha apartheidi kurjust ja sealse riigi olukorda. Nad tulid sealt tagasi veendunult, et oli põhjust alustada kampaaniaga Lõuna-Aafrika vastaste sanktsioonide blokeerimiseks. Ometi olevat ka sel sammul vastuseisjaid USA konservatiivide hulgas. Julgemaks ja Lõuna-Aafrika olukorda iseloomustavamaks on pastor Jerry Falwelli sõnavõtud.

Iseloomustades Lõuna-Aafrikat ta nimetas Nobeli rahulaureaadist piiskoppi ja praeguse apartheidi lõpetamist nõudva aktiviteedi juhti piiskop Tutut „phoney'ks" (teesklejaks). See on Lõuna-Aafrika prominentsem vaimulik ja eriti tähelepanu leidnud Nobeli rahuauhinna saamise tõttu, kuid kes väidab, et ta räägib kõigi Lõuna-Aafrika mustade nimel ja on kasutanud selle juures teoloogilisi kui ka sotsiaalseid argumente apartheidi vastu.

Nimetades Tutut teesklejaks põhjustas see väljendus mitmel pool protesti ja ta pidi oma arvamust pehmendama. Kuid ta ei pehmendanud oma vaadet Lõuna-Aafrika poliitilise olukorra hindamisel. Ta soovitas, et ameeriklased toetaksid Pretoria valitsust ostes kuldmünte ja et ameeriklaste kompaniid teeksid investeeringuid Lõuna-Aafrikas.

Lõunaaafriklased, ütles Falwell, ei soovi mitte, et USA vähendaks oma investeeringuid nende riigis või kehtestaks majanduslikud sanktsioonid. See oli olnud nende inimeste arvamine, kellega ta oli rääkinud mitmel ühiskondlikul tasemel.

Gruppi kuulunud liikmete hulgas oli mitmesuguseid tähelepanekuid ja hinnanguid, mis alati ei ühtunud J. Falwelli omaga. Mõned ütlevad, et Lõuna-Aafrika on neile küll strateegiliselt tähtis, kuid on olemas oht teda kaotada. Strateegiliselt on see oht suurem, kui nad toetavad valitsust, mis on järeleandmatu muudatusteks, mis on peaaegu möödapääsematud selles ühiskonnas.

Kuid küsimus ei ole mitte selles, kas seal on valge valitseja või must valitseja, esialgul jääb siiski püsima valgete valitsus. Küsimus on aga, kas see valge valitseja on lõunaafriklane või nõukogudelane. Alternatiiv praegusele valitsusele on kommunistlik rezhiim. Kui Lõuna-Afrkia langeb kommunistide kätte ei jää vabadus ka mujal maailmas mitte palju kauemaks püsima, arvavad tutvumisreisist osavõtjad ameeriklased.

HA

President Reagani valikuvõimalused

USA president Ronald Reagan peab leidma kokkuleppe, mis väärib tema toetust, arvas Carnegie Endowment for International Peace vanem assistent Michael Krepon, kuid ta võivat end tõmmata välja sellisest kokkuleppest paremini kui tema eelkäijad. Tal on võimalus saada tumarelvade kontrolli meistriks.

Parodoksaalses tuumarelvade kontrolli maailmas president Reagani negatiivsed seisukohad möödunud kokkulepetele annavad talle ajaloolisi võimalusi. Kritiseerides möödunud kokkuleppeid, et need polnud küllalt tulemusrikkad Reagan on sidunud end N. Liidu retoorilise üleskutsega mõjukaks tuumarelvastuse jõudude vähendamiseks. Kui ta on nimetanud Kremli bluffijaks, siis ta on samal ajal pannud liikuma Strategic Defence Initiative'i, SDI, tähtede sõja ettepaneku, mis annab nõukogudele tugeva ergutuse samaga vastamiseks. Kremlil on kartus, et USA võiks võita relvastuse võidujooksu. Kreml tahab võistelda Washingtoniga maailmaruumi võimalustes kui ta seda peab, aga meelsamini elaks nende eeskirjade kohaselt, mis loodi 1972 antiballistiliste rakettide kokkuleppega. ABM kokkulepe koosneb pooles osas SALT I kokkuleppest. See piirab drastiliselt edasijõudnud kaitserelvade arendamist. Teine pool SALT I kokkuleppest ainult seadis mõõdukad piirid rünnakujõududele, mida N. Liidu juhid kiiresti oma kasuks rakendasid. Kreml näib nüüd olevat huvitatud teistkordselt sama hobuse ostmisest, aga palju kõrgema hinnaga. Vastutasuks ABM kokkuleppe uuestikinnitamisele on N. Liit näidanud tahtlikkust vähendada nende rünnakujõudusid varem eksisteerinud tasemele.

Avalikult on N. Liit pakkunud 25% ulatuses olevate vägede vähendamist. Pressi teated näitavad, et N. Liit on soovitanud vähendamist 30%. Eraviisil olevat N. Liit tõstnud väljavaateid 40%-lisele vähendamisele.

Reagan on siis positsioonil saavutamaks N. Liidu tuumarelvastuse vähendamise teostamist, kaasaarvatud üksused, mis teevad enim muret N. Liidule, millest tema eelkäijad võisid ainult unistada. Kas Reagan on meister läbirääkimiste plaanitsemisel või lihtsalt õnnega seotud? Kui Reagani valitsusel on olemas plaan kokkuleppeks, siis president hoiab seda hästi enese teada, kuid ta pole andnud mingit hinnangut talle saadaval olevate eelistatud tingimuste suhtes.

Kas strateegiliste relvade kontrolli alal või siseriigis eelarve üle võitluse pidamisel, Reagan on kasutanud sama taktikat. Ta rakendab väärtuslikke, aga konfliktilisi seisukohti, kuid jättes teistele sellest tulemuse väljasorteerimise. Strateegilise relvastuse kontrolli situatsioon on raske, kuna tema nõuandjaks on mehed, kes on ise sügavalt erivaadetega, mistõttu läbirääkimised näivad enam muudatustena kui uue plaanina.

Lõplikus analüüsis sel pole tähendust, kas Reagan on meisterlik strateeg või õnneliku juhusega president moodsas ajaloos. Mil on aga tähendust on tema võime haarata kinni võimalusist, mis jooksvalt eksisteerivad tegemaks midagi kasulikku USA huvides. Üksikasjalik kokkulepe tuumarelvade ja maailmaruumi relvade alal näib olevat ebatõenäoline, aga raamistik sellisele kokkuleppele võiks olla tehtud suhteliselt kiiresti.

Üks hind, mida N. Liit nõuab on antisatelliitrelvade katsete keelustamine, mida Kongress ja tehnilised probleemid USA ASAT süsteemiga võivat eitada, kuid mida president igal juhul tahab teostada. Veel enam, kui Reagan rõhutab sofistikeeritud ASAT programmi, siis N. Liit arendab omale samasuguse, mis võib teha võimatuks USA võimalused näha, kuulda ja kommunikeerida maailmaruumis.

Siin ongi raskus presidendi dilemmas. Saavutamaks suuri vähendamisi N. Liidu tuumarelvade jõududes, ei saa samal ajal minna edasi Strategic Defence Initiative programmiga, nagu ei ole võimalik silmapilkselt vähendada makse ja suurendada kulutusi eelarve tasakaalustamiseks.

Ameerika valitud presidendid teevad suuri valikuid väärtuslike probleemide vahel. President peab valima kas drastilise kokkuhoiu või SDI lubaduse vahel. Reagan tahab teha enesele ja riigile ebataliselt suure hüvise, andes priimaarse koha suurele kokkuhoiule efektiivse strateegia kaitse üle. Nii teheb võiks president valida objekti, mida võib saavutada sel sajandil selle üle, mida ei võida saavutada.

Reagani kohtumine N. Liidu juhi Mihhail Gorbatshoviga annab võimaluse murda bürokraatliku läbirääkimiste surnud punkti. Selleks, et Reagan valiks targalt N. Liit peab olema selgesõnalisem, seoses sellega mis neil on mõttes ja presidendi nõuandjad, kel pole mitte eriline vastumeelsus relvade kontrolli üle, peavad manööverdama nende ümber kes kokkulepet teevad.

Kui Reagan valib sügava kokkuhoiu Strategic Defence Initiative programmi üle, siis enamus ameeriklasi reageeriksid sellele meelsamini kergendusega kui vastumeelsusega. Kui president jätab valiku tegemata või valib ebatargalt, ta võib pärandada oma järglasile ebanormaalsed komplitseeritud läbirääkimiste probleemid ja halvata siseriigis alad, mis võivad rahvast kurnata järgnevail aastail.

H.

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Kuidas võita rahamängus

Rahanduslik kavandamine pensionieaks

Selle pealkirja all ilmub artiklitesari, mis käsitleb isiklikku või perekondlikku planeerimist rahanduslikes küsimustes. Sarja eesmärgiks on anda näpunäiteid nende küsimustega seosesolevate probleemide edukaks lahendamiseks.

6.

Elukindlustus ja jõuetuskindlustus (disability insurance), mida see artikkel käsitleb, on tihti väärinimõistetud ja pahatihti vähetuntud osad inimese või perekonna rahanduslikus elus ja kavades.

Elukindlustuse, nagu muudegi kindlustuste eesmärgiks on jaotada majanduslikku riski grupi inimeste — preemiatasujate — vahel. Elukindlustuse puhul on riskiks tavaliselt perekonna peamise sissetuleku varuja — perekonnapea — ootamatu surmaga seosesolevad majanduslikud kahjud, mis perekonnale või omaksetele sel puhul osaks saavad. Elukindlustust võib ka tulevikus vajaminevate säästusummade kogumiseks kasutada.

Elukindlustust on kahte põhilist liiki, puhtakujuline elukindlustus (pure or term insurance) ja terve elukindlustus (whole life insurance). Esimeses liigis maksetavad preemiad katavad ainult riski, mis on ootamatu surmaga seotud. Kui preemiaid enam ei tasuta, lakkab ka kindlustus ja kindlustatu ega tema poolt valitud tulusaaja (beneficiary) ei saa mingit raha. Raha makstakse välja ainult siis kui kindlustatu sureb kindlustuspoliisi jõusoleku ajal.

Teine liik lisab puhtakujulisele elukindlustusele säästu osa. See tähendab, et preemiatest koguneb kindlustatule säästusumma elukindlustusele lisaks, mida elukindlustusfirma investeerib ja mida on võimalik igal ajal sularahaks muuta või pangalaenu tagatiseks kasutada. Kui kindlustatu poliisi üles ütleb või preemiaid enam ei maksa, jääb talle ikkagi säästetud summa. Viimase liigi preemiad on säästukomponendi tõttu kõrgemad esimese liigi omadest.

Ülaltoodud kahele põhilisele liigile lisanduvad mitmesugused kombinatsioonid nende kahe vahel ning nende kombinatsioonide arv aina kasvab, et täita mitmesuguseid erivajadusi.

Jõuetuskindlustus jaotab isiku ootamatu töövõimetuks jäämisega seosolevat majanduslikku riski grupi inimeste — preemiatasujate — vahel. Jõuetuskindlustuse eesmärgiks on tagada kindlustatule ja ta perekonnaliikmetele või omakstele majanduslikest raskustest ülesaamist, mis on põhjustatud töövõimetuse tekkimisest.

Paljudel isikutel on ülaltoodud kindlustused olemas nende töökoha kaudu. Kahjuks enamasti on töökoha kaudu saadud grupikindlustus mitteküllaldane ning ei ole küllalt paindlik, et katta isiklikke või perekonna vajadusi.

Selleks, et kindlustuse vajadusi kindlaks määrata, tuleb natuke vaeva näha. Rahandusliku plaani koostamine katab juba suure osa vajalikust informatsioonist. Järgnevad arvestused on vajalikud.

1. Arvestada välja, millised on perekonna aastased väljaminekud, siis kui perekonna peamine, või väga tihti ainukene, palgateenija sureb. Praegused perekonna väljaminekud annavad hea pildi, sest ühe perekonnaliikme kadumisega väljaminekud eriti palju ei lange.

2. Liita kokku kõik perekonna varad, mis sissetulekut annavad. Siia tuleb sisse arvata varad nagu aktsiad, obligatsioonid, sularaha, töökoha kaudu või isiklikult ostetud kindlustused ja kanada pensioni plaani (CPP) poolt jagatavad hüvitused — lesepension ja laste abiraha. Varasid, mida on igapäevaseks elamiseks vaja, nagu maja, auto, riided jne., ei saa loomulikult mitte sissetulekut-toovatesse varadesse sisse arvestada.

3. Katsuda hinnata isiku surmaga seosesolevaid mitmesuguseid kulusid, mis olenevalt pärandustombu (estate) suurusest ja keerulikkusest kõigub 5,000—15,0000 dollari vahel. Esiteks on matusekulu, teiseks võib seoses surmaga olla haiglakindlustuse poolt katmata haiglakulusid ja kolmandaks mitmesuguseid isiklikke võlgasid nagu krediitkaartide võlad, maksmata tulumaksud, isiklikud laenud jne. Kui on testament olemas, varandus ja nende omandiõigus hästi dokumentide abil tõendatud, siis on administratiivsed ja juriidilised kulud väiksemad. Lahkunul võis veel olla erisoove, nagu näiteks mõnele heategevale organisatsioonile või kaugemale perekonnaliikmele summade jätmine.

4. Kui lahutame isiku surmaga seosesolevad kulud perekonna varadest, mis sissetulekut annavad, jäävad alles varad, milledest sissetulek igapäevaseks elamiseks kasutusele tuleb. Need tuleks investeerida selleks otstarbeks.

5. Järgmiseks tuleb otsustada, millise protsendiga perekonna varasid saab investeerida. Praeguste intressimäärade juures 9 prots. on küllaltki mõõdukas. Kuna perekond vajab pidevat sissetulekut — tõenäoliselt on iga kuu sissetulekut vaja, siis tuleb investeerida võlapaberitesse nagu hüpoteeklaenud, riigiobligatsioonid jne., mis säärast sissetulekut tagavad. Investeering kapitaliväärtuse tõusu eesmärgil ei ole siinjuures sobiv.

6. Kui perekonna varad ülaltoodud punkt nr. 4-s ulatuvad näiteks 100,000 dollarile ja investeerimise intressimäär on 9 prots, siis aasta sissetulek varadest on 100,000 korda 0.09 ehk 9,000 dollarit.

7. Kui lahkunu oli preemiaid maksnud kanada pensioniplaani, siis lahkunu abikaasa saab selle kaudu lesepensioni, mille praegune ülemmäär on umbes 220 dollarit kuus. Lesepensioni suurus oleneb lahkunu vanusest ja sellest mitu aastat ta preemiaid oli maksnud. Samuti saavad alaealised lapsed teatud hüvitust. CPP kaudu saadavad hüvitused tuleb liita summadele, mis me punkt nr. 6-s saime.

8. Tulumaksukulud tuleb aastasest sissetulekust mahavõtta. Eelmise aasta tulumaksuleht on siin abiks.

9. Kui me võrdleme summasid punkt nr. 1-s ja 8-s ja kui need on umbes sama suured, siis on kõik korras. Kui aga summa nr. 8-s on väiksem, siis on rohkem elukindlustust vaja.

10. Kui näiteks ülaltoodud arvestuse tagajärjel selgub, et kuise sissetulekuna on vaja veel 300 dollarit, mis võrdub aastas 3,600 dollariga, on 9 prots. investeerimise juures veel vaja 40,000 dollarit kapitali: 3,600 jagada .09 võrdub 40,000.

Meie näitest selgub, et on vaja veel 40,000 dollari eest elukindlustust osta.

Ülaltoodud arvestused ei võta arvesse inflatsiooni mõju. Elukindlustusest laekunud summat võib võtta kas ühekordse summana või aastarendina mitmetes vormides, nagu seda on kirjeldatud ühenduses pensioniga.

Kui kindlustusevajadused on kindlaksmäaratud, on väga soovitav mitme elukindlustusfirma poliisidega tutvuda. Hinnad erinevad ja poliiside poolt pakutud eelised on erinevad eri elukindlustusfirmade vahel. Elukindlustuspoliisi võib võrrelda autoga. On võimalik osta põhilist mudelit ilma mingite eri lisanditeta, või võib osta igasuguseid lisandeid nagu auto puhul automaatne käiguvahetus, õhujahutus, raadio, valged kummid jne.

Isikud, kel on kõrge vereröhk, kes kaaluvad liiga palju, kes liigtarvitavad alkoholi, kel on maohaavad, närviprobleemid, suhkruhaigus või muud tervisehäired, peavad kõrgemaid preemiaid tasuma kui need, kel häired puuduvad. Väga nõrga tervisega isikutel on peaaegu võimatu omale elukindlustust muretseda. Sellepärast on noores eas kasulikum elukindlustusega alustada. Siis on preemiad madalamad ja võimalused on palju väiksemad, et kindlustust mitte ei saa. Preemiaid tuleb muidugi siis pikema aja vältel tasuda.

Grupikindlustustel, mida töökoha kaudu on võimalik saada, on see eelis, et arstlikku järelvaatust pole isikul vaja läbi teha. Grupikindlustuse miinuseks on see, et ta ei kata iga isiku kindlustusvajadusi ning kui aset leiab töökoha vahetus, ei saa grupikindlustust kaasa viia. Seda saab isiklikuks kindlustuseks muuta 31 päeva jooksul.

Jõuetuskindlustuse vajadust saab kindlaksmäärata peaaegu samade arvestustega kui elukindlustuse vajadust. Me kindlustame oma maja, oma autot ja suvilat, kuid väga tihti jätame selle, mis kõiki neid võimaldab, nimelt meie rahateenimisvõime, kindlustamata.

Ülaltoodust ilmneb, et kui perekondlikud kohustused vähenevad ja isiklik varandus suureneb, langeb kindlustusvajadus. Selletõttu on soovitav seda vähemalt iga paari aasta tagant ülevaadata.

Nii elu- kui ka jõetuskindlustuse suhtes peab iga perekond ja üksikisik oma vajadusi hindama ja otsuseid tegema. Enne otsuste langetamist on väga soovitav kindlustustest teadlike inimestega oma vajadusi arutada, kuna valikvõimalusi on tohutult palju. Otsused olenevad eluväärtustest, perekonnasuhetest ja temperamendist — kui palju on keegi valmis riskeerima, et võita elus ja rahamängus.

Tarvo Toomes

Peeter Puide: Külastan ainult Vaba Eestit

Rootsis ilmuv ajakiri „Impuls" tõi ära intervjuu kirjaniku Peeter Puidega. Selles lähivestluses ütles P. Puide ajakirjale, et ta pöördub tagasi Eestisse alles ja ainult siis, kui sellel maal on vaba valitsus, kes laseb teda maale Eesti passiga.

See ei tähenda, et P. Puide hukka mõistab neid, kes siiski ise soovivad sõita Eestisse. Puide seletab, et ta rootsi keeles kirjutab ta seepärast, et ta on rootsi akadeemik ja et ta keeldub kuulumast eluaegsesse põgenikegetosse. Ta kirjutab Euroopas, ja Eesti ning Baltikum kuuluvad Euroopa tegelikkusse. Seepärast tahab ta esile tõsta seda osa meie kõigi tegelikkusest, mida ta ise ka hästi tunneb.

P. Puide töötab muide reklaamimehena. Täisajaga kirjandusele pole ta end pühendanud seepärast, et — esiteks ta soovib oma keelt töödelda. Keel peab vastama romaani sisule, olema täpne ja selge — musikaalne. Esimest lauset ühes peatükis või ühte peatükki raamatus peaks olema võimalik laulda.

Ta on ajakirjale jutustanud veel, kuidas ta ärkvel olles „nägi und" oma kodust Eestis, „kõndides" toast tuppa, vaadates koduseid lillepotte ja muud.

VES

VALVEARST NÄDALALÕPUL

31. aug. ja 1. ning 2. sept.
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

7. ja 8. septembril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

Nskm. Margus Sieberg lõpetas metsamärgi kursuse

Eesti skaudijuht New Yorgis ja praegune Eesti Skautide Malev USA's juht nskm. Margus Sieberg lõpetas hiljuti skautluse kõrgeima treeningukooli — Metsamärgi või Wavd Badge kursuse; seda tuntakse ka Gilwelli nime all ja koosneb kolmest osast: teoreetiline, seitsmepäevane treeninglaager ja praktiline noorsootöö. Nskm. Sieberg on tegutsenud New Yorgis Viiking lipkonnas. Tema teeneks on koos Varbola vanema Alfred Skonbergiga, et Viikingi lipkonnas on edutatud 13 Eagle skauti ja kümneid Star- ja Life-skaute.

Üleskutse lastevanemaile

Olen teostamas uurimust eesti keele õpetamismetoodika kohta, et teada saada kuidas oleks kõige otstarbekam tänapäeval välismaal õpetada eesti keelt. Selle töö raamides olen olnud kontaktis juba paljude õpetajatega, kes mingil moel viimasel ajal eesti keelt on õpetanud ja kes oma kogemused ankeedile kirja panevad. Ootan praegu nende vastuseid.

Õpetuse edukuse aluseks on aga õpilaste motivatsioon ning lisaks laste puhul kodu toetus.

Seepärast pöördun ma käesolevaga nende tublide lastevanemate poole, kes on suutnud kõige kiuste välismaal oma lastele eesti keele enam-vähem selgeks õpetada. Palun kirjutage mulle, nii täpselt kui võimalik: kuidas Te seda tegite. Oma kirjutises palun märkige:

1. Kui vana oli laps, kui te hakkasite talle eesti keelt õpetama?
2. Kas kõnelesite lapsega ainult eesti või ka muud keelt?
3. Kuidas seletasite lapsele eesti keele õppimise vajadust ja mida laps sellest aktsepteeris?
4. Kuidas hoidsite last eesti keele kasutamise juures?
5. Kas lapse hoiakus toimus mingi muudatus aegade möödudes?
6. Mida tegite eesti keele õpetamisel (palun vastake nii põhjalikult kui saate, märkides ja kirjeldades tegevust, mänge jne.)?
7. Kas laps sai keeleõppimisel ka lisatoetust: koolist, pühapäevakoolist jne.?
8. Kui vana on Te laps praegu ja kuidas ta suhtub eesti keelde?
9. On Teil mingeid ettepanekuid, kuidas eesti keele õppimist soodustada ja kuidas motiveerida praegusi lastevanemaid eesti keele õpetamiseks?
10. Igasugu muud kommentaarid.

Kavatsen oma uurimuse tulemused teha kättesaadavaks kõigile, kes nendest huvitatud on, lootuses, et see soodustab ehk eesti keele õppimist ja õpetamist. Seepärast palun kirjutage mulle peatselt õhupostiga aadressil: Tiiu-Ann Salasoo, P.O. Box A 317, Sydney South, 2000, Australia.

Kunstnik Arville Pusträm esitab oma loomingut

Meie tuntud kunstnik Arville Pusträm New Jerseys kutsuti äsja demontsreerima maalimist Morris Museum of Art and Sciences. Demonstratsioon toimus laupäeval, 27. juulil muuseumi ruumides, Normandy Heights ja Columbia Rd. Morristownis, N. J.

Arville Pusträm on viimasel ajal osa võtnud pea igal nädalal mõnest kunstinäitusest Nii esines ta Cape May's, N.J. toimunud näitusel.

Asjahuvilistele ja kunstisõpradele võib märkida, et tema maalid on müügil Messistownis Metropolitan Gallerys, mis asub South Streetil, siis Sparta Gallerys, Morristownis ja Ocean City Gollerys hotell Flandersis Ocean Citys.

VES

Putukateadus selgitab looduse tekkelugu

Entomoloog Rein Jaagumägi tõestamas loomariigi kujunemist Ontarios putukateaduse abil

Hiljuti avaldas Toronto ajaleht „The Globe and Mail" artikli kõrvaharkide rünnakust Toronto ümbruse aedadele, milles mainiti ka eestlasest Ontario Kuningliku Muuseumi (ROM) entomoloogi (putukateadlast) Rein Jaagumäge. „Vaba Eestlane" usutles Rein Jaagumäge, et informeerida meie lugejaskonda lähemalt tema tööst.

Esimese reaktsioonina näib putukateadus olevat väga kitsapiiriline teaduse haru. Kuidas tekkis huvi selle vastu ja mis sundis teid seda oma elukutseks valima?

Ülikoolis õppimist alustades ei tundnud ma erilist huvi putukate vastu. Küll aga tekkis ülikooli viimases aastas huvi keskkonna saastamise probleemide vastu, eriti veekogudes, ja siis selgus kui suurt osa mängivad putukad selles probleemis.

See nõuab lähemat selgitust.

Vee kvaliteet on määritletav kas keemiliste analüüside või veekogudes elunevate putukate uurimise kaudu. Heakvaliteedilist vett vajame esiteks joogivee vajaduste rahuldamiseks ja veekogude kalarohkuse tagamiseks. Viimasel on eriti suur tähtsus Ontarios, kus nii ärinduslik kui ka meelelahutuslik kalastamine mängib tähtsat osa provintsi majanduses. Kalade taastamise (stocking) programmis on väga oluline teada kalatoidu (putukate) seisundit teatud veekogus, enne kui sinna lastakse noored kalamaimud. Toiduse puudusel sureksid need kiiresti.

Kuidas saab määritleda vee kvaliteedi putukate abil?

Kui veeproov keemiliseks analüüsiks võetakse hetkel, mil mõni tööstus suunab veekogusse oma roiskmaterjale, siis peegeldavad analüüsi tulemused olukorda sellel momendil. Pool tundi hiljem on olukord hoopis teine, kuna kõik roisk-kemikaalid on uhutud allavoolu. Muudatus putukate koosseisus, arvus ja liikide rohkuses teiselt poolt väljendab roiskvete pikaajalist mõju vee kvaliteedile. Samuti ei avasta keemiline analüüs põhjamudasse sadestunud kemikaale, küll aga putukate analüüs, kes hangivad enesele toitu põhjamudast ja hävinevad seal leiduvate kemikaalide tõttu.

Niisiis, mida rohkem erinevatest liikidest putukaid, seda parem vee kvaliteet?

Jah. Tööstuslikes roiskvetes leiduvatele kemikaalidele tundlikud putukad hävivad, vähemtundlikud säilivad. Putukate ja nende liikide rohkus tähendab head kvaliteeti olgu see siis joogivee või kalatoidu suhtes.

Seda on pisut raske mõista — mida rohkem vees putukaid, seda kõlblikum on see joomiseks?

Nii see on ja seda saab konfirmeerida keemiliste analüüsidega. Mis on hea kalale või teiste sõnadega, bibloogilisele elule, on hea ka inimesele. Olen ise joonud Põhja-Ontario järvedest allikatest tulnud vett kõrge putukate sisaldavusega ja see on olnud parim vesi, mida olen joonud.

Pärast seda tööd, mida tegite Ontario valitsusele, siirdusite ROM-i Mis on teie tähtsamad projektid muuseumis?

Ontarios esinevate putukate liikide ja päritolu määritlemine.

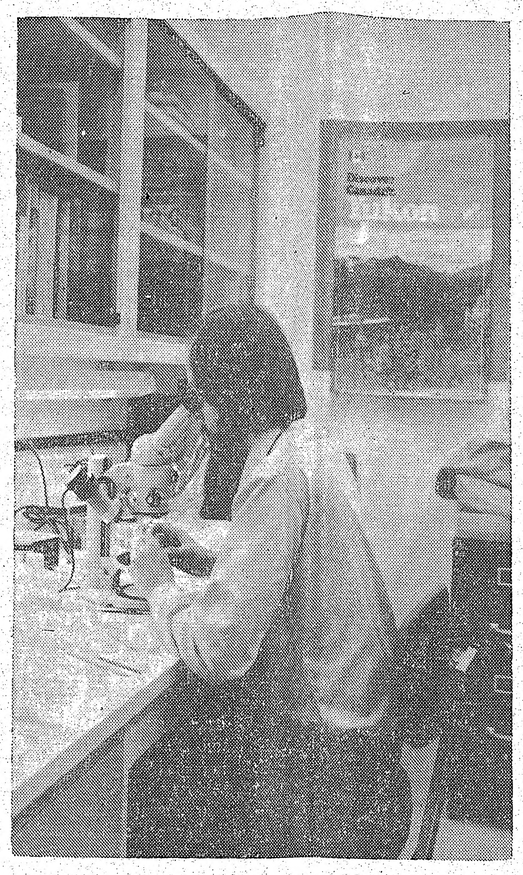

Rein Jaagumägi mikroskoobiga putukaid uurimas Royal Ontario Museum (ROM) laboratooriumis.

Teatavasti jääajal (10.000 aastat tagasi) oli Ontario kaetud jääga ja igasugune elu puudus. Jää levides lõuna poole liikusid ka elusolendid, kaasa arvatud putukad, lõunasse. Jää sulades tulid nad tagasi ja uurimised on näidanud, et rõhuv enamus neist pärineb USA-st. Küll on aga avastatud ka putukaid, kes ei esine USA-s. Mis on nende algasustuse ala? 1979-ndal aastal alustas ROM kogumisretki Põhja-Alaskasse ja Yukonisse. Need alad polnud kaetud jääga ja oli põhjust arvata, et seal oli elu ka jääajal. Nelja aasta jooksul kogusime 120.000 putukat ja esialgsete analüüside põhjal esindavad need putukad jääaegset elu. Lisaks sellele elunevad samad putukad Siberis. See omakorda toetab väidet, et jää-ajal olid Siber ja Põhja-Ameerika kontinent ühendatud ja et loomad kui ka inimesed liikusid Siberist sellele kontinendile. Palju putukaist, mida püüdsime, polnud varem Ontariost leitud. Vastamata on küsimus, miks nad lõunasse edasi ei rännanud?

Kui mitu liiki putukaid te arvate seal olevat?

Umbes 10% lõunas esinevaist liikidest. Kui Ontarios on 2000 teadaolevat liiki, siis üleval põhjas on neid umbes 200. See oleneb loomulikult karmidest klimaatilistest tingimusist.

Kui palju putukate liike arvatakse olevat maailmas?

Umbes üks miljon, eelduste kohaselt veel üks miljon, mida ei tunta. Loomariigis esinevate elusolendite liikidest on 75% putukad.

See tundub uskumatuna ja heidab kogu elavale loodusele hoopis teise valguse. Mis juhtuks kui putukad hävineksid?

Paljud loomad ja linnud hävineksid. Lillede ja puude paljunemine lõppeks, kuna putukad kannavad edasi õietolmu (mitte üksi mesilased). Puude hävinemisega kaasuks hapniku puudus, mis ähvardaks kogu elu maakeral.

Mis on teie muud ülesanded ROM-is?

Meie entomoloogia osakond on väga aktiivne nn. „elanikkonna teenindamise" osas (public service). Meie poole pöördutakse väga sageli selgituse saamiseks putukate päritolu ja omaduste kohta. Me identifitseerime putukaid ja anname nõu, kuidas neid elimineerida, kui see on vajalik (kõrvahargid). Kui olukord nõuab erilisete, kauplustest mittesaadavate kemikaalide kasutamist, siis soovitame abinõudjatele kontakti astuda vastavate asutustega nagu „Ministry of Environment — pesticide branch". Laias haardes oleme me nõuandvaks keskuseks nii elanikkonnale kui ka avalikele ja riiklikele asutustele nagu tervishoidlikud institutsioonid (public health).

Eeldan, et ROM-il on ka märkimisväärne putukate kogu?

ROM on maailmas laialt tuntud. Tähtsuselt oleme me Kanadas vastuvaidlematult esimesel kohal, suuruselt teisel. Meie putukate kogus on üks miljon putukat üle kogu maailma. Suurim putukate kogu Kanadas on Ottawas „Agriculture Canada" muuseumis — 10—12 miljonit ainult Kanadast pärinevat putukat.

Mis on teie järgmised projektid?

Alaskast ja Yukonist kogutud putukate uurimine (iga putukas eraldi), liigitamine ja katalogiseerimine. Samuti on kavas suurejooneline näituste ja kogude ala laiendamine (10.000 ruut-jalga). See hõlmaks kõiki selgrootuid loomi. Oleks põhjust märkida, et loomariigi elusolendeist on 95% selgrootud. Need näitused organiseeritakse haridusliku ja informatiivse eesmärgiga, et tuua inimeste teadvusse konkreetsemalt varemmainitud tõsiasja: 75% loomariigi elusolevuste likidest on putukad!

Noored harjumaalased Kuusalu lauritsapäeval lõunatamas: Marta Kivik oma tütardega, vasakul Erika, süles Andres. Foto: Vaba Eestlane

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!
KINNISVARALAENUD 9.75%
ISIKLIKUD LAENUD 11.00%
Informatsiooniks helistada: 465-4659

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

AINUKE EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
736-1170
Kodus 223-0201
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
AARDVARK FLORIST LTD
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$54.—	$68.—
Poolaastas	$30.—	$37.—
Veerandaastas	$16.—	$19.—

I KLASSI POSTILE LISADA SAATEKULU JÄRGMISELT:

I klassi postiga (kiripostiga):	Kanadas:	USA-s:
aastas	$59.— + $42.—	$47.—
poolaastas	$32.— + $21.—	$24.—
veerandaastas	$17.— + $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $132.—, poolaastas $69.— ja veerandaastas $36.—

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 senti
USA aadressidele „ZIP CODE"
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19..... Tellimise katteks lisan $..... alinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

ARMAST EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

ROSETTE ELIZABETH UUSRAND'a

surnud 26. augustil 1985 Scarboros

mälestavad sügavas leinas

poeg HEINO UUSRAND
poeg HANS UUSRAND ja abikaasa MAGDA
lapselaps ANNE UUSRAND
lapselaps WILLIAM VIINBERG perekonnaga
lapse-lapselapsed CHRISTINE ja ALEXANDER

Matusetalitus neljapäeval, 29. augustil kell 11 hommikul Dodsworth and Brown Funeral Home'is, 114 Main St. W. Bay juures Hamiltonis. Muldasängitamine Woodland Cemeterys, Hamiltonis.

Südamlik kaastunne perekond LUKSEPALE nende poja

IVARI

ootamatu kaotuse puhul

O. HÄRM abikaasaga
H. KURI abikaasaga
W. MIJAL abikaasaga
J. RATAS abikaasaga
E. RATAS abikaasaga
H. WESTERBLOM perekonnaga

Meie armast sõpra ja ristiisa

KUSTAS HARK'i

mälestavad kurbuses

ARTUR ja AGNESSA BLESS
HERMAN ja SIGRID TIISLAR
ristipoeg ENN TIISLAR perekonnaga

Head sõpra ja ristiisa

AKSEL LEPP'a

mälestavad kurbuses

ristipoeg ALLAN PERTENS
ristitütar EVI PERTENS perega
VILLIAM ja ARMILDE TAMMER
MAX ja SINA PERTENS
AIDA TAMMER

Armast

ROSETTE UUSRANDA

mälestab kurbuses

EHATARE PERE

Sõpra ja sõjakaaslast

KALJU VARIK'ut

mälestavad

EDGAR
REIN
RIKS
ARNI

Leinateateid

USA-s West Sand Lake'is suri 13. juunil Elvine Maria Ilves, sündinud 25. veebruaril 1906 Virumaal Porkunis.

Tallinnas suri 8. juunil Helmi Laev, sündinud 20. novembril 1900 Iisakus.

Austraalias Melbourne'is suri 7. juunil dr. Leida Peterson, sündinud 16. jaanuaril 1911 Pärnus.

Austraalias Sydneys suri 29. juunil Jakob Kunsing, sündinud 18. novembril 1906 Eestis.

Sydneys suri 29. juunil Hedvig Johanna Plaks, sündinud 8. aprillil 1906 Tartus.

Melbourne'is suri 22. juunil Elisabeth Nõgiste.

Austraalias suri 29. juunil Laine Oago sündinud 18. veebruaril 1922.

Eestis Kundas suri juunikuus Helena Talu, sündinud Kunda-Malla vallas.

San Franciscos suri 19. juunil Julius Rääk, sündinud 7. jaanuaril 1900 Saaremaal.

Tallinnas suri 1. mail Bernhard Kiviväli, sündinud 25. mail 1900.

Rootsis Atorpis suri 4. juulil Joosep Lichtermann, sündinud 8. augustil 1902 Vainopeal.

Õpetaja J. Linström surnud

Stokholmis suri 10. augustil pärast pikemat haigust kirikuõpetaja teol. lic. John Lindström 76 aasta vanuses.

John Lindström sündis 11. juulil 1909 Vormsi saarel Kärrsjätti külas, kus vanemad pidasid talu. Lõpetas a. 1930 Haapsalus Läänemaa Ühisgümnaasiumi reaalharu ja jätkas siis õpinguid Tartu ülikooli usuteaduskonnas vastavalt oma kutsumusele, mis oli tugev juba gümnaasiumi ajal. Ta loomulikuks tööpiirkonnaks eestirootslasena kujunesid vastavad kogudused. Pärast ordineerimist töötas ta alul Noarootsi, siis Ruhnu EELK koguduse õpetajana.

Aimates lähenevaid katastroofe kodumaal, siirdus ta 1939 aasta suvel Rootsi, kus ta alguses töötas kooliõpetajana, siis kirikuõpetajana, olles pensioneerimisel Tierpi riigikiriku koguduse peaõpetajaks. Ta saavutas Uppsala ülikoolis teoloogia litsentsiaadi teadusliku kraadi.

John Lindström oli sageli rakendatud kirikuõpetajana jumalateenistustel ja kiriklikel talitustel ka Eesti ev. Luteri kiriku tegevuses, esines noorteüritustel vaimulikuna ning oli Stokholmi Eesti Gümnaasiumi juures hulk aastaid pedagoogiks. John Lindström pidas tugevaid sidemeid eestlastest kaasmaalastega, kes hindasid tema siirast usklikkust. (KLA/EPL)

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Neli Usuteaduse Instituudi lõpetajat. Pildil vasakult H. Rüdmik, T. Altosaar, Kersti Kimmel ja Walter Taal.
Foto: Vaba Eestlane

Skm Leo Puurits 60

27. augustil pühitses meile kõigile tuntud skauditegelane skm Leo Puurits oma 60. sünnipäeva. Juubilar sündis Varstu vallas Võrumaal Krabi taluperemeha pojana. Alghariduse ja osa keskharidusest omandas ta samuti Võrumaal. Teise maailmasõja päevil oli rindesõduriks Venemaal ja Narva rindel, kus sai haavata Sinimägede lahingutes. Hiljem tegi Tshehhis läbi sõjakooli. Pärast sõja lõppu asus Saksamaale Lübeckisse, kus eesti gümnaasiumi avades astus õpinguid jätkama ja siirdus hiljem Hamburgi Balti ülikooli. 1950. aastal valis Leo oma uueks koduks Kanada, kus töötas alguses raudteel ning siirdus siis järgneval aastal Torontosse, asudes tööle General Electric'u firmasse valgustusala insenerina. Seal on ta töötanud kuni käesoleva aasta maikuuni, olles jõudnud temale omase püüdlikkuse ja tubli eestlase energiaga juhtivale kohale. Alles mõne kuu eest otsustas juubilar temale soodsalt pakutud varasele pensionile minna, leides omale siiski kohe uue tasuva töökoha.

Skm Leo Puuritsa peamine tegevus eesti ühiskonnas on kulgenud skaudirada. Juba 1933. aastal astus ta Noorte Kotkaste organisatsiooni ridadesse ning enne kodumaalt lahkumist oli ta jõudnud juba rühmajuhi ametkohani. Saksamaale saabudes ühines Leo kohe eesti skautlusega, tegutsedes Lübeckis Põhjakotkaste lipkonnas vanemskautide juhina, ülikooli päevil Balti ülikooli vanemskautide juhina ning Briti tsooni eesti skautide suurlaagri majandusjuhina 1948. aastal. Peale seda on ta osa võtnud paljudest juhtide nõupidamistest Saksamaal. Oma skautlikku rada jätkas Leo ka kohe Kanadasse saabudes, olles Leegionäride vanemskautide (nüüd vanaskautide) üheks asutajaks liikmeks. Kui Torontos tekkis uus skautlipkond Kalev, oli Leo uue üksuse esimeseks abijuhiks ja hiljem lipkonna juhiks ning vanemaks. Eesti Skautide Maleva Kanadas staabis on Leo olnud mitmete ametite kandjaks paljude aastate jooksul, mis kulmineerus tema maleva juhi ametiga 1963—1967. Kõikides Kanadas ja ülemere toimunud eesti skautide suurlaagrites on Leo täitnud juhtivaid ülesandeid, olles Kaljuvalla suurlaagri juhiks 1966, Rootsis toimunud Põhjala suurlaagri lennu administratsiooni juhiks ja Saksamaa Ühendaja maailmalaagri lennujuhiks. Eesti Skautide Liidu Keskbüroo asumisel Kanadasse 1970 nimetati Leo välissekretäriks, millisel kohal tegutses neli aastat. Lisaks sellele on juubilar aega leidnud ka nõu ja jõuga kaasalöömiseks Kotkajärve väljaehitamisel, samuti Kanada Etniliste Skautide Konverentsi töös, olles selle rahvusvahelise koostöö organi presidendiks paljude aastate jooksul.

Leo Puurits on lõpetanud ka skautide kõrgema metsamärgi kursuse ja tema tööd eesti skautluses on hinnatud temale skaudijuhi teenetemärgi Põhjatähe annetamisega — III järk 1962, II järk 1966 ja I järk 1972. Kanada 100-aastase juubeli puhul annetati Leo Puuritsale Centennial Medal. 1975. aastal tunnustati Leo teeneid ka kanada skautluses ning talle annetati Hõbedane Tammetõru (Silver Acorn).

Lisaks skautlikule tegevusele on Leo aega leidnud ka tegutsemiseks mitmetes teistes eesti organisatsioonides. Nii on ta olnud Eestlaste Kesknõukogu Kanadas liikmeks, võrulaste organisatsioonis, Eesti Kirjastus Kanadas juhatuses, Võitlejate Ühingus ja arvatavasti veel nii mõneski teises, milliseid kõiki ei jõua nimetada. Akadeemiliselt kuulub Leo Puurits Korp! Fraternitas Ucuensis'esse.

Armas Leo — Sind kui tublit eesti skauti, väsimatut ja sõbralikku skaudijuhti, eesti rahvuslikust meelest kantud rahvuskaaslast ning eelkõige toredat inimest ja head sõpra õnnitlevad Sinu juubelipäeval Sinu sõbrad ja aatekaaslased nii ligidal kui ka kaugel ning soovivad Sulle raugematut energiat veel paljude aastate jooksul jätkamiseks Sulle südamelähedaseks saanud tööd eesti skautliku noorusega eesti rahvusliku meele säilitamisel ja eestluse edasikandmisel. Andku Kõigevägevam Sulle head tervist ja jõudu kõikidest raskustest ülesaamiseks!

G. M.

Uus välisminister asus ametisse

MOSKVA — N. Liidu uus välisminister ütles oma esimesel ametlikul sõnavõtul, et ta tahab kontsentreeruda suhete parandamisele Läänega. Vaatamata väga komplitseeritud internatsionaalsele olukorrale olevat tema arvates võimalusi imperialismi jõudusid vähendada, tuua radikaalsemaid muudatusi arenguks ja detente protsessi elustamiseks.

Shevardnadze avaldas oma märkused ühises kommünikees pärast Ungari välisministri Peter Varkonyi ühepäevast külaskäiku, mis omakorda toimus viis päeva pärast seda kui oli tehtud teatavaks N. Liidu juhi Mihhail Gorbatshovi ja USA presidendi Ronald Reagani kohtumine novembris Genfis.

Shevardnadzel, kelle Gorbatshov nimetas välisministriks presidendiks tehtud Gromõko asemele, oli see esimene ametlik kohtumine välisriigi külalisega, kellele korraldati bankett Kremlis.

Mõlemad mehed deklareerisid, et nende maad suunatakse detente elustamisele ja tugevdamisele internatsionaalses poliitikas.

Teadeteagentuur Tass, kus see reportaazh avaldati, ei nimeta spetsiifiliselt USA'd, aga detente nimi on üldiselt ühendatud mõistega soojemast ja järeleandlikumast vahekorrast Läänega, eriti just USA'ga.

Täname südamest kõiki, kes meie armsa abikaasa ja ema

LEIDA ELEONORE RIGA

matusetalitusest ja ärasaatmisest osa võtsid, meile kaastunnet avaldasid ja meie leina jagasid.

Eriline tänu õp. H. Laaneotsale, Montreali segakoorile, tema juhataja Ingrid Tärkile ja koguduse naisringile.

ABIKAASA, TÜTAR ja POEG perekonnaga

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Vilunud ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöö kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, pumikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

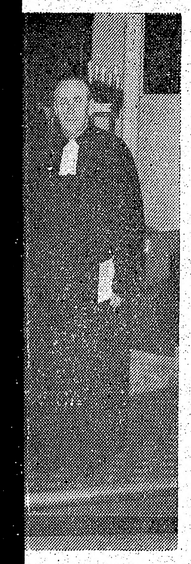

ildil vasakult H.
Walter Taal.
to: Vaba Eestlane

Kinnisvarade ostu ja müügi puhul

(ELUMAJAD, ÄRIRUUMID JA SUVILAD)

Toomas Mankin
Associate Broker

Kontoris 482-5544
kodus 447-3782

L.S. Snelgrove (1981) Ltd.

Jõekääru Lastesuvekodu valguspeol esitati „Udumäe Kuningas" nimeline lavastus. Pildil murueide tütred ja osa tegelasi Udumäel. Foto: J. Säägi

Dr. vet. Evald Sõerd 80-aastane

28. augustil tähistab dr. vet. Evald Sõerd oma 80-ndat juubelisünnipäeva.

Juubilar sündis Tartus, kus ta lõpetas Hugo Treffneri gümnaasiumi 1924. a. kevadel. Sama aasta sügisel immatrikuleerus ta Tartu Ülikooli Loomaarsti teaduskonda, lõpetas selle 1929. a. sügisel. Täitis selle järele sõjaväelise sundkohustuse, teenides alul Tartus Ratsarügemendis ja hiljem Tallinnas Sõjaväe Hobuste laatsaretis. Vabanedes sõjaväest dr. Sõerd töötas lühemat aega Tartu Linnatapamaja lihahügieeni alal. 1931. a. kutsuti juubilar Põllutööministeeriumi teenistusse, olles Tallinna piiriloomaarstiks ja liha väljaveo-kontrolljaama juhatajaks. Aastatel 1933—35 teenis Ün. „Estonia Eksporttapamajad" Tallinna Lasnamäe ja Kopli tapamajade juhataja-veterinäärarstina. Alates 1935 siirdus Tallinna Linnatapamaja teenistusse, alul lihavaatuse-, siis vanemarstina ja lõpuks direktorina.

Põgenenud 1944. a. sügisel Saksamaale, töötas lihahügieeni alal Dresdenis ning hiljem Fürthis, olles sealse tapamaja juhataja asetäitjaks kuni 1948. a. sügiseni. Immigreerus Kanadasse sama aasta sügisel ja asus teenistusse Edmontoni tapamajade riikliku veterinäärinspektorina. Sooritanud Saskatchewani Ülikooli juures eksamid kogu ülikooli kursuse ulatuses, omades seadusliku vet.-arsti õigused Kanadas. Hiljem töötas omal alal Vancouveris kohaliku tapamaja vet.-arstina kuni riigi pensionile minekuni. Tema töö tunnustuseks anti juubilarile Kanada Põllutööministri poolt isiklik läkitus koos diplomiga. Alates 1972. asus juubilar elama Torontosse.

Dr. Sõerd kuulus juba õpilasena paljudesse rahvuslikesse organisatsioonidesse. Nii oli ta aktiivselt tegev skaudina ja s/s „Kalevi" liikmena. Samal ajal võttis osa Kaitseliidu tegevusest ja hiljem kuulus paljudesse kutsealalistesse organisatsioonidesse, nagu Akadeemilise Loomaarstiteadusliku Seltsi ja Eesti Loomaarstide Ühingu juhatuse liige. Oli lektoriks Sõjaväe Majandusohvitseride kursustel ja Loomaarstide Kutseõiguse eksamikomisjoni liige.

Pagulasena võttis ta aktiivselt osa Saksamaal Fürthis Eesti ja Balti komiteede tegevusest. Kanadasse asudes oli ta Edmontoni Eesti Seltsi asutaja ja juhatusliige. Kuulus Edmontoni Veterinäärklubisse, Saskatchewani Loomaarstide Ühingusse ja Üleameerikalisse Loomaarstide Ühingusse. Evald Sõerd on avaldanud palju kutsealalisi kirjutusi Eesti Loomaarstlikus Ringvaates ja Eesti Vet-arstis, ning kaastööliseks eesti ajalehtedele paguluses.

Dr. E. Sõerd on tuntud hea rahvuslasena, ausa ja kindla iseloomuga ning tööka inimesena. Ta on ka toetanud palju eesti organisatsioone suuremate summadega, eriti noorte organisatsioone, nagu skaute ja gaide.

Juubilar kuulub Korp! Fraternitas Tartuensise perre asutamis-semestrist alates ja on Vilistlaskogu asutajaidliikmeid ning kuldse vääniståhe kandja. Tema 75. a. juubeliks valiti ta auvilistlaseks.

Juubilar võib rahuldustundega tagasi vaadata mõõdunud rohketele viljarikastele aastatele täis tööd, võitlust tõe ja õiguse eest ning oma elu elurõõmsamasse tulevikku suunamisel.

Selle tähtsa verstaposti juures peatudes — soe käepigistus juubilarile ja tema abikaasale arvukate sõprade, kutse- ja konvendikaaslastelt üle mitme kontinendi, soovides Sulle palju tervist, õnne ja jõudu veel paljudeks aastateks!

A. L.

Rääkige lastega eesti keelt!

Eesti koolide õpetajate kokkutulek Läänerannniku Eesti Päevadel

Meie vanemapõlve populaarne kirjanik Ed. Bornhöhe-Brunberg armastas reisida võõrsil. Ta mainib oma reisikirjelduses, et eestlasi ja varblasi leidub kogu maailmas. Võiksime sellele lisada, et varblaste isad ja emad õpetavad oma lastele selgeks varblaste keele kõigis paigus. Kahjuks leidub aga palju eesti lapsi võõrsil, kes ei ole suutelised „siutsuma" eesti keeles.

Eesti koolide õpetajate kokkutulek võeti Portlandi Eesti Päevade kavasse Austraalias asuva keelesepa magister Tiiu Salasoo ettepanekul. Tiiu Salasoo on autoriks õpikule „Estonian for Beginners" ja praegu kogub andmeid, et koostada juhendit eesti keele õppemetoodika kohta eriolukordades. Aeg on jõudnud, sinnamaale, kus suurem osa eesti koolide õpetajaid lahkusid kodumaalt väikeste lastena või on sündinud võõrsil. Neile tublidele eestlastele on vaja abi.

Teiseks, kasulik on tulla kokku ja pidada nõu,

kuidas oleks võimalik pidurdada katastroofiliselt langevat õpilaste arvu eesti koolides ja järjest kahanevat eesti keele eeloskust kooli tulles.

Sellelaadilised kokkutulekud toimusid mõni aeg varem siinsel mandril New Yorgis ja Torontos.

Õpetajate kokkutulekust Portlandis võttis osa 18 õpetajat ja huvilist. Peale USA ja Kanada Läänerannniku keskuste oli esindatud Chicago, Lakewood, Florida, New York, Washington D.C., Toronto, Calgary ja Montreal.

Koosolek algas korraldaja Otto Kurvitsa sissejuhatava sõnavõtuga, kes andis edasi ka Eesti Koolide Keskus USA-s juhataja Gaston O. Randvee tervituse ja head soovid kokkutuleku kordaminekuks. Samuti Eesti Koolide Keskus USA-s suvesemestri resolutsiooni,

milles tungivalt soovitatakse kasutada eesti keelt kodudes, koolides, organisatsioonides, koguduste noorte üritustel, skautlus — gaidluses, leeris, laagrites ja suvekodudes.

Selle järele algas laudkonna vestlus, mille esimeses osas Tiiu Salasoo jagas koosolijatele ankeetlehti mitmesuguse informatsiooni hankimiseks eesti koolide, õpetajate, õppetöö ja õppegruppide kohta, andes juhtnööre neile vastamiseks.

Teises osas arutati õppetööd pidurdavaid asjaolusid ja tõsisemaid raskusi õpetaja ülesande täitmisel. Neid oli palju. Suurimaks kammitsaks töö edukusele oleks vist küll paljude lastevanemate kaasabi puudus eesti keele kasutamises kodudes. On perekondi, kus mõlemad abielu pooled on eestlased, räägivad omavahel ja külalistega eesti keelt, kuid perekonna koeraga ja lastega asukohamaa keelt. Seda on raske mõista! Eesti lapsed on üldiselt andekad.

Kas on nad vanemate silmis nii andevaesed, et ei suuda õppida rohkem keeli? Või ei ole noremavõitu vanemad kindlad endi heas keeleoskuses ega taha lastele alla keskmist keelt edasi anda?

Ka sel juhul, õpetajale on halva keeleoskusega laps parem, kui täiesti umbkeelne. On ka vastupidiseid juhtumeid, kuid väga harva, kus segaabieluliste perest võrsub hea eesti keele oskusega noori. Koosolijate poolt soovitati Tiiu Salasool, kui ta on jõudnud lõpule juhenditega kooliõpetajatele, hakata koostama juhendit lastevanematele!?

Krista Tanner (Vancouver B.C.) nimetab küllalt olulise põhjuse, miks õpilaste arv ja huvi eesti kooli vastu kahaneb. Meil ei ole niisuguseid abiõppevahendeid, mis praegusel ajal kohalikes koolides on muutunud peaaegu standardiks, nagu: filmid, valguspildid, piltidega tekstid, heliplaadid jne. Laste ja ka lastevanemate silmis jääb meie asjaajamisele vaese mehe maik. Juurde ja vaesest mehest ei peeta lugu. Selles osas peame leidma lahenduse.

Õppetööd raskendab ka olukord, kus väikeses õpilasgrupis iga õpilane on isesugusel tasemel keeleoskuses. Vähemates keskustes on see igapäevane nähe.

Kolmetunnine vestlus viis lühikokkuvõttele, et eesti keele säilitamisega võõrsil on tohutult palju raskusi, kuid olukord ei ole lootusetu.

Meil leidub entusiastlikke patrioote, kes kooliõpetajatena veavad keelevankrit ja kui lastevanemad aitavad tagant lükata, siis vanker hakkab uuesti veerema ülesmäge.

Mul on heameel lisada, et pidupäevade linna Portlandi noored ei ole oma rahvust unustanud. Suurem osa kohalikest organisatsioonidest on noorema generatsiooni esindajate juhtida ja asjaajamine toimub eesti keeles nii sõnas kui kirjas. Pidupäevade algul oli mul rõõm suruda kätt kahel, minu vanainimese silmis, verinoorel eesti tüdrukul, kes tulid väljastpoolt. Üks oli „Ameerika Hääle Eesti osak." esindaja Talvi Laev ja teine Kanada eesti ajalehe „Meie Elu" esindaja Anne Hansson. Sündinud võõrsil, kuid nende eesti keele oskus oli haruldaselt hea kõnes ja kirjas. Mõlemad olid saanud tugeva keelelise aluse kodus ja arendanud seda edasi peamiselt eestikeelse kirjanduse lugemisega. Nendest ja nende sarnastest noor-eestlastest võõrsil kujunevad meie rahvuse tugisambad tulevikus. Rahvusliku kultuuri ja omapära viljelemine võõrsil „oma" keeleta on hädaasi, nagu jalutu mehe võidujooks ratastoolis.

Veel kord: „Vanemad, rääkige oma lastega eesti keelt"!

O. K.

Kaleva ühiskond organiseerus

Ainult üks kondomiinium veel saadaval

Mõne nädala eest toimus uue eesti kondomiinium-korterimaja Kaleva pidulik avamine ja nurgakivi panek. Nädal hiljem tulid uue korterimaja omanikud kokku informatsioonikoosolekule, kus tehti teatavaks vastvalitud juhatuse ametite jaotamine. Juhatusse kuuluvad Rudol Orav (esimees), Ernst Mumm (abiesimees), Ada Tikovt (sekretär), Rudolf Mathiesen (majavanem) ja Gunnar Mitt (laekur). Revisjonikomisjoni koosseisus on Evald Jalakas, Vanda Kabal ja Soile Ollikainen.

Koosolekul oli kõne all ka viimase korteri müümise küsimus, kusjuures avaldati lotust, et ka selle omanikuks saab eestlane, nii nagu senini müüdud korteritel (üks on müüdud soomlastele). Ainuke vaba korter asub maja teisel korrusel seltskondliku ruumi peal. Kuna viimast kasutatakse suhteliselt harva, siis ei ole korteri omanikul põhjust karta mingeid segavaid asjaolusid vaid hoopis vastupidi — korteris tehtav võimalik lärm saab kanduda ainult selle all asuvasse saali. Pealegi on maja nii hästi ehitatud, et ükski korteriomanik ei kuule midagi, mis teistes korterites toimub. Sama kehtib ka Victoria Park tänaval toimuva liikluse müra kohta.

Uute omanike omavaheline läbisaamine on tore ja sõbralik — kuulatakse ära naabrite arvamused ja tehakse koostöötahtelised otsused. Ka esimese juhatuse liikmete leidmine ei olnud raskustega seotud. Oma orkestrit ja laulukoori praegu veel ei ole, kuid ka nende võimalik loomine ei seisa mägede taga. Mõningad puudused ja parandused (nii nagu seda alati uute ehituste juures esineb) saavad korterimaja planeerija ja ehituse kontrollija arhitekt Guido Laikve informatsiooni kohaselt ehitaja poolt lähemas tulevikus korrastatud; ta tänas uusi omanikke sõbraliku kannatlikkuse eest. Kaleva on muuseas ka ainuke Torontos asuv eestlaste korterimaja, mis on ehitatud kondomiiniumite seadustiku alusel ning on sellega ka teatud määral provintsi valitsusasutuste kontrolli ja kaitse all. Teised eestlaste korterimajad Torontos on kas kooperatiivsed või osakapitali alusel, kus omatakse ainult osatähti ja sellega koos korteri kasutamise õigust, kuid mitte kinnisvara.

Kaleva elanikud on täiel määral rahul oma uute kodudega ning loodavad, et ka ainuke senini müümata korter saab eestlase omandiks. Kaleva asub 1 Innismore Crescent, Scarboroug (Eglintoni ja Lawrence tänavate vahel, Victoria Park tänavalt pöördega itta). Kaasmaalasi, kes on huvitatud Kalevas korteri omamisest, palutakse ehituse ja korteriga tutvumiseks pöörduda otseselt arhitekt Guido Laikve poole telefonil 444-6405 või 444-2897.

Gunnar Mitt

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

EKN valimismaterjal postitati

Nimekirjas 9700 hääletajat — Postitati ligi 7000 ümbrikku — Hääletamise tähtajaks 16. september.

Läinud neljapäeval postitati valimismaterjal 9700 isikule, kes on võetud EKN valijate nimekirja. See nimekiri koostati eesti organisatsioonide poolt antud nimekirjadest, seega on nüüd täiuslikum eestlaste nimekiri. Nimekirja võeti kõik hääleõiguslikud eestlased, kes valimise tähtpäevaks on 18 aastat vanad või vanemad. Arvestades selle vanusepiiriga, võib nüüd julgelt ütelda, et üle 10 000 eestlase eluneb Kanadas.

Lootes heale postiteenindusele peaksid käesoleva kirjutise lugejad juba omama hääletusmaterjali. Juhul, kui see nii ei ole, siis palume ennast ise hääletajate nimekirja panna, helistades Torontos 465-2219 või kirjateel: EKN, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6. Kui teile ei ole valimismaterjale enne postitatud, siis tehakse seda kohe. Valimistest on õigustatud osa võtma iga Kanadas elunev eestlane, kes on vähemalt 18 aastat vana.

Hääletusmaterjaliga saadetakse välja hääletusleht koos nimelise tunnistusega. Abielupaaridele saadetakse kaks valimissedelit ja tagastamise ümbrikud. Valimisel tuleb kõigepealt täita nimeline tunnistus. Valida võib kuni 45 nime. Kinni kleebitud valimissedelid tuleb tagastada lisatud ümbrikus Valimiste Peakomiteele. Selleks on värvatud eri kirjakast. Samasse ümbrikku võib panna rohkem kui ühe valimissedeli.

Valimiste viimaseks tähtpäevaks on 16. september 1985. Õigeaegseks postitamiseks loetakse neid ümbrikke, millised kannavad 17. septembri või varajasema kuupäevaga postitemplit. Teades Kanada postiolusid, paneb Valimiste Peakomitee eesti ühiskonnale südamele, et hääletamine toimuks nii pea kui võimalik, ja soovitavalt kohe peale materjali kättesaamist.

Nimekirja koostamisel tuli esile et pea kaks kolmandikku hääletajatest on üksikisikud ehk elavad üksikult. Üldse postitati ligi 7000 ümbrikku, neist umbes 1800 ümbrikku abielupaaridele, ülejäänud olid üksikisikutele.

Hääletajate nimekirja koostamisel kasutati seekord raali (kompuuterit). Peale selle, kui kõik esitatud nimekirjad olid raali pandud, sorteeriti välja nime ja aadresside alusel kõik duplikatsioonid, sest tihti on sama isiku nimi mitmes organisatsioonis. Järgnevalt pandi ka raali abil tähestiku järjekorda hääletajate nimed, ning siis trükiti aadressilipikud. Et hoida adressaatide nimed konfidentsiaalsed, siis tehti ümbrikute adresseerimine talgute korras EKN'u juhatuse abiga.

Ümbrikute täitmine kui ka margistamine toimus erafirma poolt. Siin on huvitav märkida, et 7000 ümbrikku täideti, liimiti kinni, margistati ja postitati mõne tunni jooksul. Sama menetlust kasutati ka eelnevatel valimistel.

Hääletussedelite kontroll toimub Eesti Majas 19. septembril, ning hääletustulemused peaksid olema kindlaks tehtud oktoobri keskel. Et võimaldada seda palub Valimiste Peakomitee eestlasi tingimata hääletusest osa võtta ja seda teha koheselt, kui seda veel ei ole tehtud.

Teadaanne

TEM naissektsiooni peakoosolek peetakse 10. sept. 7.30 õ. Eesti Majas, millest palutakse kogu TEM tegev- ja toetajaliikmete naispere osavõttu. Käesolevat teadaannet palutakse võtta kutsena.

TEM naissektsiooni juhatus

Teadaanne

Toronto Eesti Segakoori uue tegevushooaja esimene lauluharjutus toimub neljapäeval, 12. septembril, k.a. kell 7.30 õ. Toronto Eesti Majas. Uued liikmed teretulnud!

TE Segakoori juhatus

Estonia Koor hooaja lävel

Kontsertmatk Pühale Maale

Läinud suvepuhkusele peale edukat ja sisurohket kontserti juunis, koguneb meie Estonia Koor jälle kokku, et alustada korralist, hooajalist tegevust Eesti koorimuusika alal.

Esimene harjutus peetakse 5. septembril, kell 7.30.

Juba ennejõulusel perioodil ootab koori ees mitu vastutusrikast muusikalist ülesannet.

Novembris toimub Estonia Koori korraldusel suur **Eduard Tubina helitööde erikontsert.** Sellele kontserdile on lubanud kaasa tulla meie parimad vokaal ja instrumentaal-kunstnikud. Kontserdi eesmärgiks on majanduslikult toetada Tubina helitööde heliplaadistamise aktsiooni.

Üsna ligilähedal Tubina helitööde kontserdile asub — juba traditsiooniline — **kontsert Ontario Arts Gallerys.** Arts Gallery avaras, hästi resoneerivas saalis on Estonia Koor juba mitme aasta vältel teinud Eesti koorikultuurile kõlava nime ka kanada ühiskonnas. Kõik esinemised on seni lõppenud kohese uue invitatsiooniga järgmiseks aastaks. Ontario Arts Gallerys tõenäolikult tulevad osaliselt kavasse ka laulud, mida koor kaasa võtab oma Iisraeli kontsertmatkale.

Kontsertmatk Pühale maale kujuneb oluliseks rahvuskultuur/poliitiliseks sündmuseks Estonia Koori elus. Kutse esinemiseks saabus koorile juba aastapäevad tagasi õp. Tõnis Nõmmiku vahendusel.

Pühal Maal — Petlemmas, esinetakse jõuluõhtul teiste, pea igast ilmakarest kohale kutsutud kooride kavas. Seni on maailma televisioon seda rahvusvahelist koorimuusika sündmust jälginud üsna põhjalikult.

Järgmisel päeval, jõulu esimesel pühal esinetakse otse Jeruusalemmas: Jeruusalemma teatris. Ka siin ootab koori ees väga avar ja kunstinõudlik publik. Esinetakse koos mõningate samaks puhuks Iisraeli sõitnud kooriga.

Jeeruusalemmas peetakse ka eestikeelne jumalateenistus, mille raamides taas Estonia Koor peab andma vaimuliku lühi-kontserdi.

Eelnimetatute kõrval on kujunemas veel esinemisi, millede sisu ja välimus nõuab koorilt nii tugevat kokkuvõtmist kui esinduslikku kava.

Iisraeli kontsertmatkalt tagasi saabunud, asub koor viimistlema oma populaarseks saanud kergema muusika sündmust: „**Kevadnoote**".

Kohe alustatakse ka ettevalmistustega kaasa laulda „**Friends of Findland**" organisatsiooni poolt korraldataval **Kalevala juubelit tähistaval kontserdil Roy Thompson Hallis.** Siin on koori ülesandeks kaasa laulda Sibeliuse „Finlandia" esitamisel. Kontserti juhatab Paul Robinson.

Peale Kalevala juubelikontserti — kus ulatusliku Sibeliuse sümfoonilise kooriteose „Kullervo" kanada esiettekandele kaasa lööb ka Toronto Eesti Meeskoor — asutakse uue invitatsiooniga järgmiseks aastaks. Ontario Arts Gallerys tõenäolikult tulevad osaliselt kavasse ka laulud, mida koor kaasa võtab oma Iisraeli kontsertmatkale.

Kontsertmatk Pühale maale kujuneb oluliseks rahvuskultuur/poliitiliseks sündmuseks Estonia Koori elus. Kutse esinemiseks saabus koorile juba aastapäevad tagasi õp. Tõnis Nõmmiku vahendusel.

Pühal Maal — Petlemmas, esinetakse jõuluõhtul teiste, pea igast ilmakarest kohale kutsutud kooride kavas. Seni on maailma televisioon seda rahvusvahelist koorimuusika sündmust jälginud üsna põhjalikult.

Järgmisel päeval, jõulu esimesel pühal esinetakse otse Jeruusalemmas: Jeruusalemma teatris. Ka siin ootab koori ees väga avar ja kunstinõudlik publik. Esinetakse

Oma mitmepalgelist tööd alustab Estonia Koor neljapäeval, 5. septembril kell 7.30.

Koorimuusika huvilised, kes soovivad ühineda Estonia Koori muusikaliste sihtidega: teenida ja arendada Eesti koorikultuuri — võtavad ühenduse koori juhi dr. Roman Toi'ga.

SPORT

Eestlaste tulemusi Masterite Mängudel

Pühapäeva õhtul, 25. augustil lõpetati Toronto Convention Centres kaks ja pool nädalat kestnud 22-e spordialaga esimesed ülemaailmsed Masterite Mängud. Peale lühikesi sõnavõtte ja esinemisi lauldi koos Mängude presidendi dr. Maureen O'Bryan'iga Masterite Mängude hümni ja mängud olid ametlikult lõpetatud. Kutsuti kõiki osa võtma 1989 Kopenhaagenis toimuvale teisele sellisele üritusele. Nende mängude idee pole mitte medalite tagaajamine, vaid „Sport for Life" — sportimine eluks ja terviseks, kohtumine omavanuste sportlastega üle maailma ja tundma, et keskealised ja vanemad inimesed pole mitte sportimist lõpetanud, vaid et see kestab terve elu.

Mängud algasid 7. augustil ja juba 8. augustil võistlesid 1600 ujujat Etobicoke 50 m ujulas. Hästi korraldatud ujumisvõistlused kestsid terve nädala, kus põnevust oli palju. Eestlasist Henry Kivi (60—64), mitmekordne Kanada meister, saavutas tihedas konkurentsis pronksmedalid 100 m ja 50 m rinnuli ning neljandad kohad 200 m rinnuli ja 50 m liblikas. Mai Kreem (60—64) ujus 200 m, 100 m ja 50 m rinnuli üle 20-ne treenitud ujuja vastu, tulles kahes vahetuses võitjaks. Ilo Puhm (40—44) ujus pingelises konkurentsis 50 m ja 100 m vabalt, 100 m rinnuli, 50 m liblik, 100 m selili ja kaks teateujumist. Dr. Ronald Amolins Hamiltonist ujus 200 m selili, 200 m vabalt ja 100 m vabalt.

Tennises võtsid osa Verner Heinar (60—70), mängides tugevates eelmängudes ja Willem Lohuaru (70+) ja Salme Lohuaru (65+) Barriest. Naiste üksikmängus ja naiste topeltfinaalis saavutas S. Lohuaru hõbemedalit. Squashis dr. Riivo Ilves (40—44) tuli topeltfinaalis pronksmedalile (soft ball). Dr. Toomas Vanaselja (40—44) saavutas üksikmängus (soft ball) samuti pronksmedali ja Maie Ilves tuli squashis pool-finaali.

Kergejõustikus Yorki ülikooli staadionil olid võistlemas Uno Limit (60—64) ja Jaan Lents (60—64). 5 km ja 10 km käimisspordis saavutas Uno Limit kuldmedalid. J. Lents saavutas hõbemedali kuulitõukes, kuldmedali teivashüppes ja neljanda koha kettaheites. Ka seal oli väheseid osavõtjaid. Kuhu jäid teised Estonia Masterid? Korvpallis jäid Estonia Veteranid (35—39) neljandaks.

Vähese arvuga eesti mastersportlased tundsid rõõmu nendest mängudest ja jäid oma tulemustega rahule.

M. K.

Uno Limit võitis kaks kuldmedalit

Torontos peetud masterite mängudel oli edukaimaks eestlaseks Uno Limit, kes saavutas 2 kuldmedalit, 5 ja 10 kilomeetri käimises 60—64-aastaste vanuseklassis. Jaan Lents saavutas kulla teivashüppes, hõbeda kuulitõukes ja oli kettaheites viies.

Uno Limiti ajad olid 5 km distantsil 29.15,10 ja 10 km 1:00.11,13.

Toronto Convention Hall'is toimus möödunud pühapäeva õhtul mängude lõpetamine, kus osavõtjad kirjutasid oma nimed külalisraamatusse ja Ontario turismi ning spordiminister andis igale osavõtjale rinnamärgi.

Põhja-Ameerika Balti kergejõustikuvõistlused

Tänavused Põhja-Ameerika Balti kergejõustikuvõistlused peeti 24. ja 25. augustil Miltoni lähedal lätlaste staadionil. Leedulasi ja lätlasi oli kumbagi kohal umbes 50, eestlasi vaid üksikud. Naaberrahvail oli sportlasi kohal USA'st ja mitmelt poolt Kanadast.

Laupäeval, 24. augustil võistlesid eestlasist jooksudes noorteklassides Heili Orav (7-aastane) ja Toomas Orav (11 a.), kelle tulemused olid keskpärased. Derek Ewen (Anu Randlepa poeg) võistles 14—15-aastaste klassis mitmetel aladel, näidates oma andekust sportlasena. Neljanda eestlasest osavõtjana tegi masterite klassis kaasa Mai Kreem kuulitõukes ja kettaheites, näidates huvi lätlaste poolt korraldatud võistlusele.

Milliseks küll kujuneb meie noorte ja vanade osavõtt võistlustest, kui ei tunta huvi isegi Balti võistluste vastu, rääkimata veel ainult eesti võistlustest? Kas isegi sportlikud laagrid, loengud ja treeningud ei aita selleks kaasa? Kavalehelt oli lugeda küll eesti organisaatorite nimesid, aga kohale neist polnud keegi tulnud.

M. K.

Spordimärkmeid

Bernis peetud kergejõustikuvõistlustel saavutas Toronto sportlane Desai Williams esikohad 100 m ja 200 m aegadega 10,44 ja 20,69. Mary Decker-Slaney jooksis uue USA rekordi 800 m ajaga 1.56,9.

★

N. Liidu kolmikhüppaja Oleg Protsenko hüppas kolmikut Leningradis peetud meistrivõistlustel 17.79, mis on uus Euroopa rekord ja ainult 18 sm madalam Willie Banki tänavusest maailmarekordist, olles siiski kõige aegade kolmas parim tulemus maailmas. Enne Banks'i maailmarekordi teinud brasiillase Joao de Oliveira tulemus oli 17.89. Protsenko oli juba möödunud aastal kolmikhüppajate eesotsas 17.52-ga.

RISTSÕNA NR. 1253

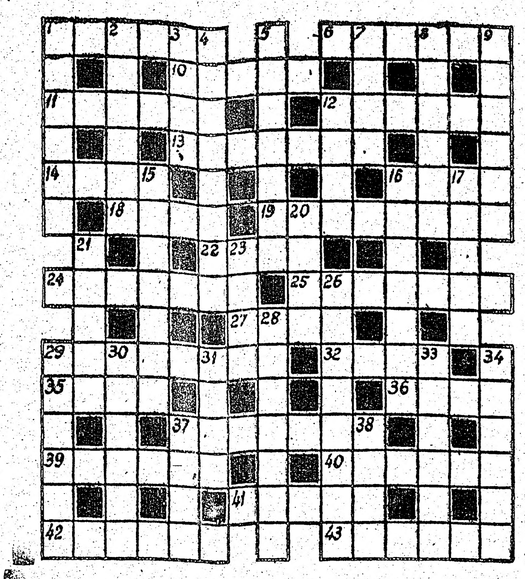

Põikread: 1. Välk, 6. Kaduv elukutse, 10. Karl Asti kirjanikunimi, 11. Matkal, sõidul, 12. Seal asub lõug, 13. Vanade keelte ja kirjanduse eriteadlane, 14. Vaestemaja, 16. Programm, 18. Küljekont, 19. Ühe Euroopa riigi elanikud, 22. Mehe hüüdnimi, 24. Teatud alkohoolne jook, 25. Kodukoht maal, 27. Laevade paranduskoht, 29. Õngitseja, 32. Mehenimi ja grammatiline kääne, 35. Mitte teises, 36. Lapik, 37. Rohttaim, 39. Eestlasest Euroopa meister poksis, 40. Lahti avatud (suu kohta) 41. Linn Vietnamis, 42. Tuli meelde, 43. Vesine.

Püstread: 1. Ajaline mõiste, 2. Valitsejate tiitel minevikus, 3. Rootsi kuningate nimi, 4. Spordivahend, 5. Koosseis, 7. Pontoon, 8. Jalats, 9. Teatud lihatoit, 12. Omaaegne Eesti Laskurliidu juhte, 15. Eesti kirjanik-ajakirjanik, 16. Koht kirikus, 17. Mehenimi, 20. Indiviid, 21. Laevade peatuskoht, 23. Õilis mõte, 26. Mürgine putukas, 28. Kääne grammatikas, 29. Laadung, 30. Sinna soovivad pääseda paljud noored, 31. Võõrasema, 31. Jala osa, 34. Ülemine osa, 37. Rohkem kui üks, 38. Vaba.

RISTSÕNA NR. 1252 LAHENDUS

Põikread: 1. Joosep, 5. Edison, 9. Omaksed, 10. Pool, 11. Seen, 13. Abel, 15. Eaka, 17. Loe, 18. Essen, 21. Mil, 22. Arnim, 23. Event, 24. Aadre, 25. Adson, 27. Vanik, 30. Lii, 31. Darla, 34. Åke, 35. Anne, 37. Okas, 38. Kere, 40. Kook, 42. Vanemad, 43. Issand, 44. Esemed.

Püstread: 1. Jägala, 2. Sool, 3. EMD, 4. Palus, 5. Essee, 6. Dee, 7. Idee, 8. Ninalt, 10. Peen, 12. Name, 14. Borodin, 16. Kinnika, 18. Emand, 19. Sõdur, 20. Neeva, 25. Alasti, 26. Sink, 28. Näkk, 29. Kestad, 32. Asend, 33. Lakme, 36. Eeva, 37. Oode, 39. Ran, 41. Oad.

ILMUS SUURTEOS

„EESTI VABADUSRISTI KAVALERID"

Kordustrükk samanimelisest teosest, mis ilmus Tallinnas aastal 1935 Vabadusristi Vendade Ühenduse Keskjuhatuse väljaandel. Suures formaadis, eeskujulikus trükitehnikas, nägusas köites, 405 leheküljes. Eesti Vabadusristide originaalkujutused värvitrükis. Teos sisaldab elulood koos piltidega kõige vapramatest kangelastest ja poliitikutest, kes lõid iseseisva Eesti Vabariigi, samuti välismaiste ajalooliste isikute nimed, kes rahvusvaheliselt kaasa aitasid Eesti iseseisvuse teostumisele. Teos on tegelikult Eesti iseseisvuse sünnilugu, mille omamine ikestatud Eestis on poliitiline kuritegu.

Kirjastus Välis-Eesti & EMP Stockholm

Tellimine saata VABA EESTLASE talitusele hinnaga $50.—

RAAMAT SAADETAKSE VÄLJA ÕHUPOSTIGA ROOTSIST

ILMUS

AARAND ROOSI

ESTONIA a nation unconquered

Ajalooline ülevaade, iseseisev Eesti, II maailmasõda, N. Liidu okupatsioon, eestlased paguluses, diplomaatiline staatus.

Suurepäraselt kokkuvõtlik teos eestlastest ja nende püüdlustest täiendatud rohkete fotodega, mis sobiv võõrastele tutvustamiseks. 96 lk.

Hind $5.00 pluss saatekulu 70 centi

Saadaval „VABA EESTLASE" talituses

Valeria Kimberg-Kotkas'e

Karjane läks karjaga

Lood ja seiklused karjalaste elust Eesti iseseisvuse ajastul, Abel Lee illustratsioonidega.

Raamat lugemiseks ning kinkimiseks nii noortele kui ka vanadele.

Müügil „VABA EESTLASE" talituses

Hind $12.00

Prof. FELIX OINAS

„KALEVIPOEG KUTKES

ja muid esseid eesti rahvaluulest, mütoloogiast ja kirjandusest"

Saadaval VABA EESTLASE talituses

Hind $13.— + saatekulu $1.—

Faktide ja legendide TALLINN

4.

Liivimaa Henrik oma kroonikas kirjeldab harva seda, mis ühes või teises kohas enne oli. Ta märgib peamiselt seda, mis vallutajad juurde ehitasid või maatasa tegid. Ehitamine neil aegadel ei käinud aga tänapäevase tempoga. Kirikuid ehitati kümneid aastaid ja linnamüüri valmimiseks kulus sajandeid. Kirjeldus, mis käsitleb Tallinnat sajand hiljem, ei ole seega mitte kaugel sellest, mis ta oli enne vallutamist.

ILMA LIPUTA TAANIMAA

Taani lipu — Danebrogi — legend on rohkem Tallinna kui Taanimaa asi, vaatamata et meie sellest palju ei räägi. Danebrogi legendi õpetatakse praegugi taani koolides, skaudi katsetes ja sõjaväes patriootilisi tundeid virgutava loona. Versioon siin on võetud taani skaudi-käsiraamatust ja käib nii:

„Sa tead vana jutustust, et Danebrog langes taevast „Volmerilahingus" Tallinna all 15. juunil 1219 (Valdemari päeval). Sa tead ehk ka seda, et alles reformatsiooni ajal ühendati Danebrogi-saaga Volmerilahinguga. Üks keskaegne ajalookirjutaja on aga vanade pärimuste järgi nimetanud, et Taani ristilipp langes taevast juba 1208 Viljandi all peetud lahingus." Skaudiraamat vihjab allikmaterjalina L. P. Fabriciuse teosele „Taani kirikuajalugu".

Kuidas see ka võis olla — taanlased seovad oma lipu saamise Eestimaal toimunud lahinguga. See olevat toimunud just siis, kui taanlased „asutasid" Tallinna linna. Kolm päeva pärast segamatut maabumist Tallinna all ründas taanlasi vahepeal kogunenud rävälaste ja harjulaste malev ning üritas neid merre peksta. Lahingu kõige kriitilisemal hetkel, kui sõjaõnn juba kaldus eestlaste poole, langes taevast ristilipp ja andis võitlejatele uut hoogu.

Taanlased oleks lahingu kindlasti kaotanud, kui mitte vendide vürst Vitslav, kes oma slaavi sõjasalgaga asus laagris kaugemal, poleks eestlasi ootamatult rünnanud seljatagant. Nii on Taani lipu saamise loos ka slaavlastel oma osa.

IGAS LEGENDIS ON TÕETERA

Kui palju on seda Danebrogi loos? Me teame, et Harjumaa vapp (vahest nimetatakse seda ka Tallinna „väikeseks" vapiks) — punane kilp valge ristiga (Taani lipp) on üks vanemaid heraldilisi sümboleid Eestis. Me teame, et muistse Tallinna hõbesepad märkisid oma tooteid graveeritud või sisselöödud vapiga, mille peal oli rist. Millal seda märkimist alustati, seda ei tea keegi. Me teame ka, et hõbesepis varases Tallinnas (võibolla ka Kalevanlinna aolinnas) oli eestlaste amet. Etekenmaakeri (ehtesepa), nagu seda ametit nimetati, kutseala kisti hilisemal ajal eestlaste käest ära. Tsunftikorraldus lubas tulusat hõbesepa ametit pidada ainult sakslastel.

Üks oletus puna-valge ristilipu kohta on järgmine: vapimärk (Tallinna peremärk) ja võibolla ka lipp oli tarvitusel Tallinna linnas ja ristitud Räväläs juba enne taanlaste tulekut. Lipu „taevast kukkumine" võis olla selle võtmine eestlastelt lahingus või veel tõenäosemalt selle üleandmine taanlastele mõne linnuse eestlase poolt. Vililembel ja Clemens Estol pidid olema mingisugused olulised teened, et nende kinnisvarad Toompeal nende kätte jäeti. Meil on juba kauges minevikus leidunud mõned Vares-Barbarused ja Hans Kruusid?

Kui Mõõgavendade Ordu Tallinna ja Põhja-Eesti taanlastelt üle võttis, siis kadus ka punane valge ristiga lipp Tallinnast ja asemele tuli ordu valge lipp musta ristiga (Maarjamaa lipp). Kui nüüd heraldilise traditsiooni kohaselt tahaksime kujundada Eestimaa lippu (nagu me traditsiooni kohaselt kasutame kolme taani lõvi Eesti vapis), siis peaks see olema komginatsioon: punane lipp, mille keskel valgege äärestatud must rist. Seega Norra lipp erinevusega, et sinise keskristi asemel on must rist. See lipp ei ole aga saadaval. See on traditsiooniline Saksa sõjalipp. Nii me võime rahulikult jääda Eesti Üliõpilaste Seltsi sinimust-valge lipu juurde, mida oleme harjunud armastama.

VEEL ÜKS DANEBROGI OSALINE

Teise aastatuhande alguse tähtsaimaks poliitiliseks keskuseks maailmas oli Rooma linn ja võimumeheks paavst. Ilmalikud võimud käisid sealt luba ja õnnistust saamas ristimise sildi all teostuvateks vallutusteks. Põhja-Euroopa ruumis olid nendeks „sõjalubade" — s.t. ristisõdade taotlejateks Rootsi, Taani ja Saksamaa. Nende vahelise võistluse ja intriigide kohta võib mõndagi leiduda Vatikani arhiivides, mis ei ole kõigis osades mitte kättesaadavad.

Eestlaste muistse vabaduse lõpuotsuse tegi paavst Coelestinus III juba 1193, lubades saksa feodaalidel alustada ristisõda Läänemeremaade vallutamiseks. Sellest ei saanud asja enne, kui Liivimaa piiskopiks määrati auahne Albert von Buxhövden (viimane selle perekonna esindaja Eestis oli Eesti Vabariigi sõjaväe õhu- ja gaasikaitse inspektor kolonel Buxhövden). Piiskop Albert asutas sajandi algul Riiga oma peakorteri ja ründas sealt tulemusteta Põhja-Eestit ja Kalevanlinna. Siis palus ta sõjalist abi Taani kuningalt Valdemar II. Rooma paavst Honorius III andis selleks aastal 1218 oma õnnistuse ja lubas kõik vallutatud alad taanlastele. Vatikani versiooni järgi olevat paavst saatnud valge punase ristiga lipu (Danebrogi) taanlastele nende usu kinnituseks ja sõjalipuks. Taanlased kustutasid selle versiooni oma lipu ajaloost, kui maa muutus luterlikuks ja paavst piltlikult öeldes Taanist välja visati.

Danebrogiga on nii nagu eesti rahva vabaduse ja kultuuriga. Sakslased väidavad, et nemad tõid eestlastele kultuurilise ja haritud elu, meie ise arvame, et tõeline vabadus algas Eesti iseseisvusega, praegused valitsejad kinnitavad aga, et „kõige õigem" vabadus Eestimaale tuli nende okupatsiooniga.

KOLM SADAMAT TALLINNAS

Paatide ja laevade randumiseks oli kolme liiki võimalusi. Lihtsaim neist oli valgma — lage, ilma kivideta ja roostikuta rand, kuhu laevad sai üles tõmmata. Lauter oli kivist laevasild või kaks lühikest muuli, mille vahele sai laeva kinnitada. Lautrid olid küladel ja vahest isegi üksikutel rannataludel. Sadam oli kindlamalt ehitatud rajatis pikema või pikemate sildadega, ellingutega — kus sai laevu üles võtta ja parandada, aitadega ja valvehoonetega. Henrik nimetab kahte Eestis eksisteerinud sadama tüüpi funktsionaalsest vaatevinklist: sottesattama (sõjasadam) ja kaupasadama või kaupasaari.

Eestis olid teada järgmised muistsed sadamad: Häädemeeste, Tahku(ranna), Pärnu-Emajõe suue, Virtsu, Kividepää (Kiideva), Rohuküla, Haapsalu, Laoküla praeguse Paldiski lähedal Revala, Pirita jõesuu, Maardu, Kolga rand. Sealt edasi tuli „Viru sadam" — randumispaikade lõputu rida, Toolse, Mahu j.t. kuni Narva jõe suudmeni. Saaremaal loeti kakskümmend sadamat ja Hiiumaal viis.

Tallinnas arvatakse olnud kolm sadamat — sõjasadam, kaubasadam ja kalasadam, mille täpseid asukohti me ei tea. Umbkaudse pildi saame neist, kui vaatleme rannajoont Tallinna kohal tuhande aasta eest. Maapind oli siis 2,5—3 meetrit madalam ja meri käis kahest küljest otse Toompea alla välja. Toompea kaljurahn ja linnus selle peal oli merele hästi nähtav ja ka imponeeriv. Rannavärav ehitati hiljem koos linnamüüriga, kuid meri oli seal otse nõlvaku all ja hilisem Pikk tänav — siis Strandstrate (Rannatänav) viis kohe sadamasse. Kauba-aidad Olevimäel (skandinaavia kaupmeeste omad) ja venelaste omad veidi madalamal praeguse Vene tänava ääres asusid otse rannas. Üsna sügav meri oli praeguse Narva (nüüd vist Leningradi) maantee kohal ja moodustas lahe Viru (siis Lehmstrate — Savitänav) tänava Musumäe kohal. Tartu maantee kohal oli meri madalam ja sealt voolas kohisedes merre Härjäpea jõgi.

Kui nüüd püüame järeldada, siis olid sõjalaevad ankrus üsna linnuse all. Kaubalaevade ankru- ja laadimise-lossimise paigaks pidi olema kaubaladude lähedus kuskil Olevimäe ja Musumäe vahel. Kalasadama asukohta võibolla märgib praegune tänava nimi — Kalamaja.

Järgneb

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
ETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776
IGAL ALAL

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Edgelow, Hendy, Shirer & Unkkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad
üks toll ühel veerul $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Arvo Pärt 50

Arvo Pärt

Üheteistkümnendal septembril saab eestlaste nimekaim tänapäeva komponist Arvo Pärt 50. Käesoleval, komponisti, juubeliaastal on ilmunud ka uus heliplaat tema hilisemast loomingust. Heliplaat Tabula Rasa on pälvinud mitmes Põhja-Ameerika ja Euroopa muusikaajakirjades tunnustust ja kiitust. Sel kevadel (mai 85) ilmusid retsensioonid „Tabula Rasast" inglise muusika ajakirjas The Wire ja ameerika väljaandes Musician. Arvustaja Brian Morton kirjutab Wire'is et Pärt meenutab talle Sibeliust oma võimega kõita psühholoogilist meeleheidet spirituaalse veendumusega. Mõlemad Morton ja J. D. Considine, kes kirjutab viimati mainitud Musician'is, kommenteerivad Pärdi religioose tunnetuste maailma kohta, mida ta väljendab lummutava lihtsusega. Huvitav on asjaolu, et mõlemad ajakirjad on tuntud rohkem meeleolu- või rokkmuusika tööstus-väljaannetena. Kuidas siis nn. klassilise muusika komponist Pärt sattus rokk'i arvustajate kiikrisse Phil Collinsi ja Stranglerite vahel?

Põhjuseid on mitu. Plaat „Tabula Rasa" on lääne-saksa firma ECM'i Uue Seeria (New Series) premjäärtoode. ECM on nähtavasti Pärdi võimetest väga kõrgel arvamisel, et debüteerida Uut Seeriat „Tabula Rasaga" ja mitte mõne kuulsama moodsa komponisti tööga. Uus Seeria hakkab sisaldama peamiselt moodsat muusikat, mitte dshässiga või rokkiga seotul. Võib ka liialduseta öelda, et teatud kiht moodsaid komponiste on avaldanud suurt mõju rokk-muusikantidele omapäraste elektrooniliste helide kasutamisel. Pärt oma minimalistliku maneeriga loodud helidega on kergesti lähenetav kuulajale, kes ei ole tuttav minimalistide muusikaga. Tema helidel on liüriline, võiks isegi öelda romantiline, mõttelend, mis on vastandiks enamusele tänapäeva minimalistidele, kelle muusika ihuva survega ülistab julma loogikat ja matemaatikat.

Heliplaadil esineb ka legendaarne dzhäss-pianist Keith Jarrett, kes mängib klaveriosa helitöös „Fratres." Jarretti kaasasolek plaadis esinevate muusikantide hulgas on kahtlemata kahe teraga mõõk. Õnnistuseks on see, et tema nimi tõmbab ta enda austajaid ja dzhässientusiaste. Kuna Jarrett on üks tänapäeva progressiivse dzhässi novaatorlikumaid kujusid ja tuntud musikaalne seikleja, (Torontos hiljuti peetud Bachi 300-aastase juubeli tähistamise festivalil andis ta kontserdi vanameistri töödest), siis võib siiralt loota, et Arvo Pärt osalt pääseb mõjule Jarretti küllaltki laiale ja musikaalselt rafineeritud publikule. Samaaegselt aga on Jarretti esinemine Pärdi plaadil häirinud dzhässipuriste. Ameerika kuulus dzhässiajakiri Downbeat (mai 85) arvustas väga halvustavalt „Tabula Rasat", öeldes lakooniliselt, et see on ennast täis igav plaat millest tuleb hoiduda. Vaevalt oleks Downbeat Pärdi plaati arvustanud kui Jarrett ei oleks seal figureerinud. Teisest küljest moodsa nn. tõsise muusika entusiastid küsivad, miks üks nende arvates kergemeelne kuju mängib tõsist muusikat ja üritab sellega loorbereid lõigata?

Arvo Pärt, mees kelle musikaalne täht on nüüd rahvusvahelisele pinnale tõusnud sündis Paides 11. septembril 1935. Ta lõpetas Tallinna Riikliku Konservatooriumi 1963, kus ta õppis kompositsiooni Heino Elleri all. Ta on töötanud heliprodutsendina Tallinna Raadio juures ja on oma tõsise loomingu kõrval kirjutanud muusikat enam kui 50-le filmile. Pärdi karjääril on olnud tunduvalt tugevaid tõusu ja mõõnaperioode, eriti kui vaadelda seda Nõukogude Liidu ametivõimude soosingust. Näitena ühest äärmusest oli aasta 1962, kus Pärdi tööd „Meie aed", kirjutatud lastekoorile ja orkestrile (1959) ja oratoorium „Maailma samm" (1961) tulid esikohale Moskvas kompositsioonivõistlusel. Aga 1968 tema poolt loodud „Credo" segakoorile ja orkestrile keelati täiesti ära teksti tõttu, kus esinesid sõnad ‚Ma usun Jeesusse Kristusesse' ladina keeles. Ka Pärdi loomingulises elus on olnud intensiivseid tööperioode, mis vahemärgistatud ilmselt vaikivate või helitute momentidega, kus on jõudu kogutud ja uut suunda otsitud.

Selliseid faase on olnud mitu, alates „Necrologiaga" (1960), mis on kirjutatud seeriamuusika tehnikas. Sealt edasi Pärt liikus kollaazhtehnika juurde, kuhu „Credo" ja ta teine sümfoonia kuuluvad, kuna kollaazhtehnika pakkus avaramaid loomingulisi võimalusi kui kindlate tehniliste piiridega seeriamuusika. Sellele järgnes periood, kus Pärt kirjutas suhteliselt vähe ja see mida ta kirjutas oli stiliseeritud vaimus. Tema kolmas sümfoonia kuulub siia perioodi. Pühendades oma tähelepanu peamiselt keskaja prantsuse ja flaami koorimuusika uurimusele, Pärt lõpetas endale määratud vaikimise 1976, kirjutades tagasihoidliku klaveripala pealkirjaga, „Aliinale". Sellest ajast pärineb stiil, mida Pärt ka praegu kasutab ja arendab. Pärt ise nimetab seda tintinnabulatsioon, sõna mis pärineb ladina keelsest sõnast kellad. Pärdi stiil ja pilt, mida see kujutlevalt meenutab, viitab tugevale usulisele tunnetusele, mis arvatavasti pärineb õigeusu kirikust. Arvustaja Brian Morton kirjutas Wire'is et „Kellad, mis korduvalt esinevad tema (Pärdi) töös, kajastavad tunnikellasid ja liturgilisi signaale kloostri elust ja õigeusu kirikust. Nad kujutlevad ka paradigmat täiuslikust harmooniast ja jällegi surmast, mis katkestab sekventsi.'

Käesoleval ajal Arvo Pärt elab ja töötab Lääne-Berliinis. 1980. aastal tal õnnestus Nõoukogude Liidust lahkumisviisat saada emigreerumiseks Iisraeli oma juudi soost naise ja kahe lapsega. Ta kunagi Iisraeli ei jõudnud, vaid elas poolteist aastat Viinis oma muusika kirjastaja korteris, kuni sai Austria kodakondsuse.

Margus Jukkum

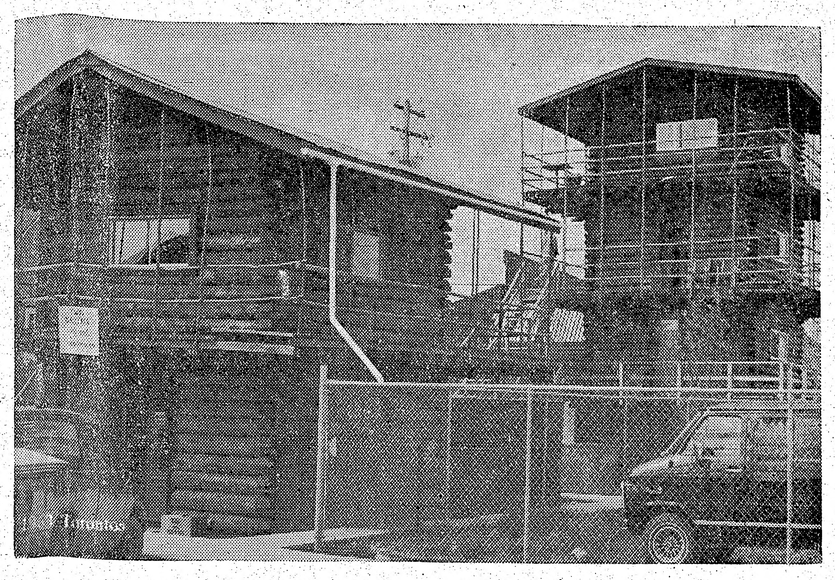

Yukoni arhitektuur White Horse'is, neljakorruseline palkidest korterimaja.

Foto: Kalju Jõgi

Õpetas heebrea keelt, mõisteti vanglasse

PARIIS — Juudisoost teadlane N. Liidus mõisteti kolmeks aastaks sunnitöölaagrisse, kuna ta oli õpetanud heebrea keelt, teatas Prantsuse Rahvuslik Nõukogu N. Liidu juutide kaitseks. 49-aastane Roald Zeuchonok, raaliinsener Cytology Institute'is Leningradis, N. Liidu Teaduste Akadeemia juures, arreteeriti 11. juunil ja mõisteti vangi 9. augustil.

Toimetusele saadetud kirjandus

Baltimore Eesti Organisatsioonide Bülletään Nr. 198.

Aprillis ilmunud bülletäänis on järgmised artiklid — teated: 40 aastat jüripäevi võõrsil, Tänu, Sulle. II maailmasõja Eesti sõdur, kirjeldus 16. märtsi raadiosaatest WCVT-FM, Eesti gaidlus 65-aastane, kirjeldus Baltimore Eesti seltsi peakoosolekust, Lehekülg noortele, kirjeldus Soome-Eesti-Ungari hõimuõhtust ja mitmesuguseid seltskondlikke teateid.

Baltimore Eesti Oorganisatsioonide Bülletään nr. 200, mai, 1985. Seekordses bülletäänis on artikkel Baltimore Eesti Kooli 30-aastaseks juubeliks; kirjeldus Eesti tutvustamisest Harfordi maakonnas, Maryland'is: kirjeldus Asta Willmanni ja Aleksis Ranniti mälestusõhtust, artikkel Baltimore Eesti Seltsi 50-nda aastapäeva puhul; A. J. Leinjärve kirjutis „Uues Maailmas, uuel töökohal"; kirjeldus raadiosaateist Towsoni ülikooli raadios: hulgaliselt teateid ja seltskondlikke uudiseid.

Keelatud laulda Venemaal

Käesoleval suvel peeti Moskvas nn. Nooruse Festival „London Times'i" teatel konfiskeeriti seal briti noortelt liberaalidelt, kes pidustest osa võtsid, nende laulik, mis peale muu sisaldas alljärgneva laulu:

Oh my Stalin, oh my Stalin,
oh my Stalin party line,
they have changed it,
rearranged it,
oh my Stalin party line.

(Oh mu Stalin, oh mu Stalin,
oh mu Stalin'i partei liin,
nad seda muutnud
ja kohendanud,
oh mu Stalin'i partei liin.)

(Laulda viisil „Oh my darling Clementine")

„VABA EESTLANE"
on valvel eestluskonna tähtsamate eest!

OMAVALITSUSLIK LOENDUS

Alates 3. septembrist 1985. a. kontrollivad vastavate isikut-tõendavate dokumentidega varustatud loendajad kõiki kodusid kogumaks põhilist informatsiooni järgmise määritlemiseks:

- õigust osa võtta omavalitsuse ja koolinõukogude valimistest, mis viiakse läbi 12. novembril 1985. a.
- kinnisvaradelt võetava koolimaksu jagamist avalike ja erakoolide süsteemide vahel;
- omavalitsustele maksude alandamiseks antavate provintsi abirahade jagamist;
- vandekohtu liikmete nimekirjade koostamist ja
- informatsiooni elanikkonna kohta, mis on vajalik teiste omavalitsuslike programmide teostamiseks.

Loendaja peab registreerima teie nime, vanuse, kas olete kinnisvara omanik või üürnik, millist koolisüsteemi te toetate ja kõikide hoones või korteris elunevate nimed.

Kui loendaja külastab teie kodu tehke kindlaks, et informatsioon loenduse vormil on õige. Kui mitte, siis tehke vastavad parandused.

Juhul, kui te pole kodus, jätab loendaja teile loenduse vormi, mida palume posti panna nii pea kui võimalik selleks ettenähtud margistatud ümbrikus vastavate parandustega, kui need on vajalikud. Lähema informatsiooni saamiseks palume pöörduda kohaliku kinnisvarade hindamise büroo poole.

Ministry of Revenue
Ontario

Translated by this publication from text provided by the Ministry of Revenue.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Neljapäeval, 29. augustil 1985 — Thursday, August 29, 1985

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

ARSTID

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

TÄHELEPANU!
Parkway Baker'i tooteid on nüüd saadaval ka BROADVIEW DELICATESSEN'i äris, 141 Danforth Ave.
Parkway Bakery
127 Manville Rd. Unit 14
Scarborough — Tel. 751-0066

Parimaks autoostutehinguks helistage
BILL KUNNAS
298-7600
kodus 498-8337
Dodge & Chrysler
4963 Sheppard Ave. E. Scarboro

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

AVP SECURITY
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Küsida ALLAN PRUMMEL

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Etnilise ajakirjanduse osa Ontarios

Etniline press Ontario mitmekultuurilisuse ministri külalised

Möödunud neljapäeva õhtul oli Torontos etniline press Ontario uue mitmekultuuri ja kodakondsuse ministri Lily Munro külaliseks Spadina ajaloolises hoones ja õuel (Historic Mansion Spadina). Üle paarisaja Kanada mosaiikse etnilise ühiskonna esindaja olid kohal ja tutvusid ministriga, portfellita ministri Tony Ruprechtiga ja ministeeriumi koosseisu liikmetega.

Oma kõnes ütles minister Lily Munro, et õpetajast saanud poliitikuna tal on elav huvi õpetamise vastu ja usub viisidesse kuidas see mitmekultuurilises ühiskonnas töötab. Selle aluseks on arusaamine, et igal isikul on õigus siia kuuluda. Et meil on vastutus aktsepteerida meie erinevusi ja uusi viise. „Minu ministeerium aitab inimestel tunda, et nad kuuluvad siia, pakkudes neile mitmeid teenindusi ja toetades paljusid tegevusi".

Ta nimetas mitmekultuuriministeeriumi alla kuuluvaid kaheksat suuremat osakonda: Royal Ontario Museum, The Art Gallery of Ontario, The McMichael Canadian Collection, The Royal Botanical Gardens, The Ontario Science Centre, raadiojaam CJRT-FM, TV Ontario ja Ontario Heritage Foundation; viimase kaunis pargis oligi kokkusaamine.

Ta ütles, et ta usub, et selle provintsi mitmekultuuriline iseloom peaks peegelduma nende asutuste programmides.

„Kunst ja kultuur rikastab meie elusid ja ma usun, et kõik ontariolased peaksid omama võimaluse oma elude rikastamiseks nende abil. Teatud viisil on see võimalik 85-le kultuurigrupile selles provintsis. Me kõik teeme, et meie uued elanikud tunneksid end siin kodus. Minu ministeerium toetab mitmekultuurilist informatsiooniteenindust ja orientatsiooni ning keeletreeningut uustulnukate programmidele. Just etniline ajakirjandus pakub väärtuslikku abi uutele elanikele, kuna ajalehed pakuvad neile sideme endise kodumaaga samal ajal, kui varustavad uustulnukaid informatsiooni ja uudistega nende uuest kodust, mis on oluline, et nad tunneksid end mugavaina siin ja on võimelised andma oma panuse ning võtma osa meie ühiskonnast. Just etniline ajakirjandus pakub paljudele kultuurigruppidele võimaluse õpetada oma Kanadas sündinud lastele oma pärandikeelt," hindas ta ajakirjanduse osa.

Ontario mitmekultuursuse ja kodakondsuse minister Lily Munro.

„Etniline meedia on väga respekteeritud minu ministeeriumis. Me tunnustame teie tähtsat rolli, mida täidate selle provintsi kultuurimosaiigi arendamisel. Teie esindate etnilist pressi Ontarios, mis on olnud tegev üle 40 aasta.

Te esindajate 206 väljaannet, neist 150 Torontos, mille kõrval ei saa jätta nimetamata 49 raadio- ja TV-programmi, neist 25 Torontos, 37-es keeles ja dialektis," lisas ta.

„Ma usun sellesse tähtsasse rolli, mis te mängite siin provintsis ja kogu riigis. Pärast 1925. aastat on Ontarios omale kodu leidnud üle kolme miljoni immigrandi, mis on 50 prots. Kanadasse tulnud immigrantidest," ütles minister Munro.

„Minu ministeerium paneb lootuse teie abile oma väga tähtsas töös, tutvustades meie poliitikat ja programme etniliste ühiskondadele ja aidates meid vastuvõtta ja soojalt emmata meie uusi elanikke.

Kui ajakirjanikud te olete parimas positsioonis kaasaaitamaks selle provintsi rikkale mitmekülgsele kultuurile.

See on väga tähtis, et me jagame selle provintsi inimeste paigutusi," lõpetas minister ja õnnitles kõiki hästi tehtud töö eest, vaadates edasi progressiivseile ja koostöölistele suhetele.

Pärast kõnet järgnes isiklike kontaktide võtmine ministri ja ministeeriumi ametnikega ning külastati Spadina ajaloolist muuseumi, mida igal päeval on võimalik huvilistel külastada.

Ontario portfellita minister mitmekultuuri alal Tony Ruprecht.

Kutse kõigile lauluhuvilistele!

Sügis on saabumas ja saabumas on ka organisatsioonide taas-elustamine.

Toronto E.E.L.K. Vana-Andrese segakoor alustab oma 1985/86. tegevus-hooajaga 9. septembril k.a. kell 7 õhtul, Vana-Andrese kiriku saalis.

Koor loodab kindlasti nii kõikide endiste, kui ka uute lauljate osa-võttu sellest harjutusest.

Koori hooaja kava on väga pingerikas ja sealjuures küllaltki huvitav, nii et see peaks rahuldama ka kõige nõudlikuma laulja.

Koori juhatab nagu eelmistel aastatel koorijuht ja muusika pedagoog pr. Asta Ballstadt.

Nägemiseni esmaspäeval, 9. sept. kell 7.00 Vana-Andrese kiriku saalis.

Teeröövlite jõuk vangistati Floridas

Miami (AP) — Politsei teatas, et nad on vangistanud suurema teeröövlite jõugu, kes olevat röövinud motoriste Florida maanteedel. Paljud röövimised on korda saadetud rattavahetuse ajal või kui autod on peatunud liiklusummikuis. Sageli on röövlid lihtsalt astunud liikuvate autode ette väljapääsuteedel või tippkoormuse ajal, mil autode kiirus on madal.

Politsei on vangistanud seitsmeliikmelise grupi, keda peetakse suuremalt jaolt vastutavaks 100 röövjuhtumi eest tiheda liiklusega maanteel „Interstate 95", mida kasutavad ka Kanada turistid Floridasse sõidul.

Politsei on püüdnud maanteeröövleid tabada juba pikemat aega ja soovitab sõitjail mitte peatuda, kui keegi peaks hüppama auto ette —röövlile otsasõitmise eest polevat karistust. Selle soovituse põhjal arvab politsei, et Florida maanteed on teeröövlitele praegu väga hädaohtlikud.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Villu veste

Asja eest, teist tagant

Ma olen põhiliselt häbelik ja päris lollisti tagasihoidlik putukas. Viisakas olen ma pealekauba. Juhtub isegi nii, et vahel oma varahommikustes monoloogides vannitoa peegli ees teietan ma iseennast — nii võimas on kogeda kuidas vahu alt koorub pikkamööda välja sile ja tsiviliseeritud nägu — vägisi sunnib inimese viisakaks.

Mis puutub tagasihoidlikkusse, siis arvan ma ennast kohati kalduvat argpükste poolele. Juba poisikesena kartsin ma välku, mustlasi ja vabriku vilet ning see iseloomuomadus on aastate jooksul üha süvenenud. Too tunnetus muutub õige tugevaks ja närivaks mõnes seltskonnas kui kuulen, milliste vägitükkidega mõned nokastanud vennad on hakkama saanud, kas siis rindel paugutades või tagalas möllates. Tulen endale siis nii häbemata pisikesena ette, et kasvõi nuta.

Asi on nimelt nii, et sõjas ma kartsin jõledasti. Kui mõned topsikangelased, juttude järgi, mäletavad täpselt ja üksikasjaliselt, mida nad igas kähmluses tegid, siis mulle pole midagi selge — mäletan vaid, et enamasti sumasin ikka umbes, silmad kinni ja süda kurgus. Püüdsin päris tõsiselt ennast julgemaks harjutada, aga sellest ei tulnud midagi välja. Kartsin pauke ja kärgatusi kuni löömise lõpuni.

Ja ega siis see arglikkus ainult sõjaga piirdu. Rahulikus ja paukudeta maailmas komistan mina igasuguste kummaliste olukordade otsa, mis panevad põlve võbisema ja südame polkat lõhkuma. Nagu seekordki mingisugusel olemisel Eesti Majas.

Simman oli lõppenud ja ma tegelesin üliriiete selgaajamisega riietehoiu lähedal. Märkasin järsku, et üks suuremate mõõtmetega ja kuulitõukaja kehaga daam oli hädas kasukasse pugemisega. Nagu varem mainitud olen ma viisakas inimene. Ajasin siis rinna ette, manasin näole oma parima, kõrge õlisisaldavusega naeratuse ning asusin daami abistama, vastavate viisakuslausete saatel.

Oi sa tuline jutt! Daam kargas minust eemale nagu ussist nõelatud, saatis mu suunas teele surmava pilgu fanaatiliselt põlevaist silmist ja sisises: „Hoidke oma käed eemale, teie shovinistlik meessoost harjasloom!"

See südame põhjast tulnud vaenulikkus lõi mu näost kaameks ja hakkasin pabistades oma teguviisi õigustama, ent kaugele ma sellega ei jõudnud — jutt lõigati katki nagu jõuluvorst pühadelaual. „On uued ajad, mu härra, teieta saab kah läbi!" ütles daam ja astus ähvardavalt minu poole, vihmavari käes nagu täägiga püss lähivõitluses. Siis sai ka minu põhiline argu minust jagu ja ma panin lõikama.

Kodu hakkasin seda küllaltki põrutavat elamust lähemalt turkima. Pean tunnistama, et olin enesest päris väljas. On vist siis sedamoodi, et eesti naised polegi kõik naerusuised pirukaküpsetajad kiriku kohviõhtuil ega lahked looside pakkujad basaaridel. On siis, tähendab, kodumaiste kaunitaride hulgas sääraseidki, kes ajaga kaasas käies on ühinenud läänemaailmas laialt levinud meestevihkajate orduga.

Oma varemkirjeldatud tagasihoidlikkuse ja peaaegu et arglikkuse valguses tuli mulle tolle daami käitumine väga ülekohtusena ette. Mida rohkem ma selle peale aju kulutasin, seda selgemini tunnetasin, kuidas leplikkus kadus mu hingest ja kops trügis jõudsalt maksa kukile. Hinges võttis maad konkreetne meelehärm tolle naisõiguslase vastu ja temaga koos kõigi kunagiste seelikukandjate vastu.

Tohohh pagan, asi on ju hoopis teistmoodi. Juba poisikeseeast alates oli lugu nii, et tüdrukutel oli pea igas asjas eesõigus ja eelistatud olukord. Jukerdasid ikka omaette, olid pealekaebajad ja kohati väga õelad. Tantsukursustel surin seitse surma, kui mulle pealesunnitud partner mulle jäiselt soovitas tantsida parketil ja mitte tema varvastel. Ja kui siis asi läks niikaugele, et hakkasin nagu kavaleri mängima — noh, kes see kangem pool siis oli? Minul igatahes võttis jupp aega mökutamist ja kogelemist, enne kui julgesin kellegi käest kojusaatmise luba küsida.

Selles vaimus on ju kogu see elu kulgenud — naiste poputamise tähe all — ja nüüd kargab üks sulle turja ja ütleb, et sinuta saab kah läbi. Olin ennast sellepeale nii pabinasse mõelnud, et olemine nagu nõudis paari klahvi. Neist paarist sai mitu paari ning siis kujunes lugu sääraseks, et kukkusin naisega tüli norima — oli ju tema ainus käepärast naissoo esindaja.

Sellest kujunes päris keskmine kisma ja nüüd on maja vaikne — noorik ei räägi ja endal pole kah jutuks just lusti — kõik tolle moodsa naisõigusluse pärast. Asja eest, teist tagant.

Floridas Boca Raton'is eestlastele kuuluvas kondomiiniumis 2 magamistoaga
MÖBLEERITUD KORTER
talvekuudeks välja üürida. **Tel. 281-8580**

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete äraveos

LABOUR DAY — esmaspäeval, 2. septembril 1985

Esmaspäeval, 2. septembril 1985, ei toimu jäätmete kogumist.

Regulaarne esmaspäevane (2. september) kogumine toimub teisipäeval, 3. septembril.

Regulaarne teisipäevane (3. september) kogumine toimub kolmapäeval, 4. septembril.

AJALEHTEDE ja muude suuremate esemete kogumist EI toimu kolmapäeval, 4. septembril.

Säilitage oma suuremad esemed ja ajalehed kolmapäeval, 11. septembril, toimuvaks äraveoks.

Pidage meeles: Torontos on 16 klaas- ja metallnõude kokkutoomise keskust. Mais koguti 328 tonni ajalehti, 30 tonni klaasi ja 5 tonni metalli. Lähemaks informatsiooniks helistage 947-7742.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

Dr. Merit Marnot (Vabamäe)
hambaarst
teatab, et on alustanud patsientide vastuvõtmisega
RICHMOND DENTAL OFFICE
85 Richmond St. W. Ste. 100,
Toronto, Ont. M5H 2C9
Tel. 363-1656

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.
Eesti Majas
Toronto, Ontario M4K 2R6
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Telefon 461-0764

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.